

Taboo

st. 1-2

EL FORTIN

1969

D 149904

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov • TAVOR je last in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. B. Tabor predstavljajo le članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze. • Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Maticič. • Urejuje uredniški odbor; odgovorni urednik Adolf Škrjanec, za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Jože Jenko.

—::—

TAVOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticommunists

—::—

TAVOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. • Director: Ing. Antonio Maticič, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires Argentina

—::—

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina; T. E. 33-7213

—::—

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 965.927

—::—

Naročnina: Južna Amerika 700 pesov, odn. enakovrednost v dolarju USA in Kanada 3.50 dolarja letno, zračno 6 dolarjev; Anglija in Avstralija 1 funt šterling; Evropske države 3 dolarje.

—::—

Naročila, reklamacije in nakazila pošiljajte na naslov upravnika: José Jenko, Pedernera 1075, Villa Madero, prov. Buenos Aires, Rep. Argentina

—::—

Vse dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Maticič, Igualdad 1110, Villa Ballester FNGBM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina

92 203/10729

Tabor

*Narod naš gre v dan zoritve,
domobranec stopa v bitve.*

(Domobrankska pesem)

Enero-Febrero 1969

BUENOS AIRES

Januar-Februar 1969

Cristianismo y Comunismo

La ideología comunista tiene especiales dificultades para vérselas con el fenómeno del cristianismo. Su nacimiento se debe, según ella, a la necesidad del imperio romano de tener una religión unitaria mundial. Y debió ser una forma muy curiosa de amor-odio la que impulsó al imperio romano a perseguir al cristianismo por dos largos siglos y de la manera más sangrienta.

El cristianismo debe de haber surgido como ideología de los estratos pobres y oprimidos, y curiosamente este ser social produjo una tal conciencia social que, en manos de los opresores, se convirtió en un instrumento para oprimir más fácilmente a las masas. Si la tarea de la superestructura es servir de instrumento al ser social en la solución de las "tareas maduras" y si para este fin la clase oprimida de los trabajadores formó su propia ideología del socialismo científico, entonces ¿cómo es posible que aquellas masas populares oprimidas crearon una ideología tan nociva en la parte oriental del imperio romano?

Y además, cómo aclara el comunismo el hecho de que el cristianismo haya sobrevivido a tantas y tan diversas organizaciones del ser social: la esclavitud, el feudalismo, el capitalismo y también ahora, para fastidio de las directivas soviéticas, hasta al "socialismo" soviético, del que no ha desaparecido?

Se intenta encontrar una explicación diciendo que el cristianismo ha tomado una nueva forma en cada organización nueva de la sociedad, y se considera el protestantismo como la acomodación del cristianismo al capitalismo. Pero en los países capitalistas hay también catolicismo y en los Estados Unidos su número es mayor que el de las demás denominaciones religiosas. Con sus categorías de base y superestructura, la ideología marxista se muestra incapaz de acercarse al fenómeno del cristianismo.

KRISTUSOVA CERKEV STOJI NA SKALI

S Kristusovim prihodom na zemljo so se duhovi še bolj razdvojili. Že v Stari Zavezi lahko zapazimo, kako so se gotove verske skupine vedno upirale voditeljem in prerokom, ki jim jih je Bog pošiljal. V Novi Zavezi se je to ponavljalo in se ponavlja tudi v današnjem času — pred našimi lastnimi očmi — doživljamo. Po vsej verjetnosti se bo to ponavljalo tudi v bodoče, dokler bo človeški rod hodil po tej zemlji. Vzrok razdvojenju in zmedam smo mi sami, deloma naš napuh, naša sebičnost in ozkosrčnost in pa samoljubje, skratka bi lahko rekli, da je vzrok vsemu temu naša človeška narava, ranjena po izvirnem grehu. Današnje zmede torej niso nič novega, kakor priča zgodovina, le, da smo priče vsemu temu dogajanju. Kristus sam je rekel: „Blagor mu, ki se nad mano ne spodtakne.“ V Njegovem času so se mnogi nad Njim spodtaknili, in mnogi se nad Njim spodtikajo tudi danes. Če kdo, je bil Kristus tisti, ki bi lahko vse to zavrnil, spremenil celoten tok človeškega mišljenja in gibanja, toda vsega tega ni naredil. V kratkem času svojega javnega delovanja je pokazal pot po kateri naj hodimo, poučil o cilju, ki naj ga zasledujemo, in dal nam je sredstva, ki naj jih uporabljamo da cilj dosežemo. Vse to je dokazal s čudeži in končno z lastno krvjo podpisal z nami pogodbo večnega življenja. Kot pravi Bog, vsemogočni in vsevedni, je ustanovil pred svojo smrtjo organizacijo, ki naj bi to Njegovo delo odrešenja nadaljevala. Dal ji je božje poroštvo, vodstvo Svetega Duha in jo bo ohranil do konca sveta, kot je sam rekel: „Ostal bom z vami vse dni do konca sveta!“ Do današnjega dne je ta organizacija — ki jo imenujemo katoliško Cerkev — to delo nadaljevala, z Njegovo pomočjo, z Njegovim vzdrževanjem in pod vodstvom Svetega Duha, bo nadaljevala do konca sveta. Zaradi človeškega elementa v tej organizaciji, so bila nesoglasja, nerazumevanja, razprtije in celo razkoli. Močni in številni viharji so se zaletavali v to Cerkev, so ji zadali boleče rane, a ker stoji na Skali — Kristusu — jo viharji, nalivi in pretresi niso premagali. Če vzamemo Kristusove besede resno: „*In peklerska vrata je ne bodo premagala,*“ potem vemo in smo prepričani, da bo Cerkev prestala tudi današnjo viхро človeškega napuha, ki se upira vsaki oblasti in se pretkano skriva pod plaščem znatnosti in napredka. Kristus je dal Petru in preko Petra, vsakokratnemu pravilno izvoljenemu Papežu isto oblast zavezovati in razvezovati, kot jo je dal Petru. „In na to Skalo bom sezidal svojo Cerkev in peklerska vrata je ne bodo premagala: In dal ti bom ključe nebeškega kraljestva. In karkoli boš razvezal na zemlji bo razvezano v nebesih, in karkoli boš zavezal na zemlji, bo zavezano v nebesih.“ (Mt. 16, 18.)

Skrivnost hudobije, ki je vedno na delu, nam je nedoumljiva; prav tako nam je tudi nedoumljivo, zakaj vsevedni Bog vse to dopušča. Iz Svetega Pisma vemo, da je Kristus imel ogromne težave z različnimi verskimi organizacijami, nekatere precej politično pobarvane, organi-

zacije, ki naj bi mu pripravile pot, prav te organizacije so ga končno obsodile na smrt. Pripisovali so mu razne zločine, povsem izmišljene, le pravega niso povedali, namreč njihova hinavščina in zavist, ki jo je Kristus tolikokrat bičal. Celó Judež se je dal premotiti in ga po triletnem „prijateljskem sodelovanju s Kristusom,“ predal za podlo ceno sužnja — trideset srebrnikov. Kam človeka privede pohlep po denarju in oblasti?

Kljub vsem primankljivostim, zaradi človeške slabosti, je Kristus čudovito vodil Cerkev preko vseh viharjev skoro 2000 let. Ker je Cerkev Njegova ustanova, torej božja ustanova, smo lahko prepričani, da jo bo vodil tudi v bodoče, in, da današnji viharji, ki so zamajali celo bolj močne veje, Cerkve kot take ne bodo podrli. Je neverjetno, da bi Kristu ohranil Cerkev do današnjega dne, danes pa bi jo prepustil viharjem naj jo uničijo. Kristus je to Cerkev odkupil s svojo lastno krvjo in prav zaradi tega jo bo čuval kot punčico svojega očesa, in jo končno pripeljal do zmage, kot se je to često dogodilo v zgodovini. Dogodilo pa se bo, da bodo nekateri izgubili, nekateri zavrgli svojo pripadnost tej Cerkvi, največ zaradi človeške zaslepljenosti in neposlušnosti, kot se je to dogajalo v preteklosti, celi narodi so zavrgli pravo Cerkev. Ako se držimo Cerkve, ki uči Kristusov nauk; ako se poglobljamo v Sveto Pismo; ako smo zvesti in poslušni tej Cerkvi, ki jo je Kristus ustanovil za naše zveličanje, potem se nam ni treba bati. Kjer je Peter, tam je Kristus, kjer je Kristus tam je rešenje. „Kdor vas posluša, mene posluša!“ so Kristusove besede.

Tako sem natresel nekaj splošnih misli, ki naj bi vsem pomagale v današnjih zmedenih časih, da se še močneje oklepamo Cerkve, da ji sledimo in ostanemo zvesti. Papež Pavel VI. je naslednik Petra, torej ima oblast, isto oblast kot jo je Kristus dal Petru. Nekateri duhovniki, ali celo nekateri škofje drugače mislijo in to svojo drugačno miselnost po svoje razlagajo, naj se naši temelji vere zaradi tega ne zamajejo. *Potrebno pa je, da, celo nujno je, da našo vero bolje spoznamo, da jo študiramo, da po njej živimo.* Ker je vera dar božji, je nujno tudi velikokrat moliti s Sv. Petrom: „Gospod pomnoži mi vero!“ Le močna vera nam bo vodilo in zagotovilo, da nas drugačna miselnost ne bo zapeljala, ali navdajala z bojznijo, češ, kaj se bo zgodilo s Cerkvijo? Kot je bilo rečeno, Cerkev je božja ustanova, torej za Cerkev kot tako se ne bojmo — kaj pa se bo dogodilo nam, naši veri, to naj nas navdaja z bojznijo. Ako je naša vera šibka, potem je možno, da ne bomo znali razločevati kaj je prav in kaj je narobe — ne bomo znali razločevati duhov, in tako je možno, da nas utegne drugačna miselnost zapeljati na druga pota — pota, ki ne vodijo v Rim, kjer je naslednik Petra — Skala!

Ko se zopet zamišljamo v skrivnost Kristusovega rojstva, res globoko se zamislimo kaj pravzaprav Kristus pomeni meni osebno? Kako močna je moja vera? Ali stojim trdno na božjih zapovedih? Ali sledim

Kristusovemu nauku in po njem živim? Ali priznam, da je Cerkev tista ustanova, ki jo je Kristus ustanovil, da me vodi v večno življenje? Koliko sem izobražen v moji veri, ali poznam vsaj osnovne resnice te vere? Kako močno je zakramentalno življenje v meni — v moji družini? O, ko bi mogel vsakemu posebej poudariti in obrazložiti, kako prazno je naše življenje brez Kristusa; kako brezmiselno in brezplodno je naše življenje brez Njegovih Zakramentov, zlasti Sv. Evharistije in kako razdvojeno in nestalno brez jasnosti in temeljitosti Njegovega nauka.

Naj ob letošnjem Božiču Kristus znova zaživi v nas in naših družinah, kot je prvokrat zaživel v jaslicah. Sprejmimo Ga in oklenimo se Ga kot našega Boga, ki nas ljubi. Prepričan sem, da bi to isto misel, verjetno še veliko bolj prepričljivo, poudarili tisoči naših Slovencev, ki so s svojo lastno krvjo podpisali svojo zvestobo Kristusu in njegovi Cerkvi.

V tem smislu in v tem duhu želim vsem članom organizacije in njihovim družinam obilje Kristusove milosti, ki naj se razlije nad Vas vse in Vas utrdi v veri, da kljub viharjem današnjega časa ne boste klonili. Naj Vam pomaga v tej vztrajnosti tudi misel na mučence, ki so boj dobojevali, vero ohranili in sedaj uživajo večno plačilo.

Iskren pozdrav vsem,

Vdani

Fr. Gaber

Rudolph F. Lukež

Slovenia and Viet Nam in a similar image

Looking at the world map we immediately think of the beauty and magnificence which is so bountiful on this planet. Most of us take it for granted. The astronauts flying in space were the first human beings able to see and photograph the real splendor of the Earth. All this seems to us more like an unrealistic world because the real world which we live in is often rather ugly and cruel. This is particularly true when we talk about the communist aggressions which in degree of atrocities equal the Nazi wars. All this ugliness is generated by those forces which try to enslave the man, forces which are constantly at work in order to take the basic freedoms away from the human being.

Much of the writings, reporting and talking in the world today is centered about one area which is called Viet Nam. Here the forces of slavery and those of freedom are actively in a clash. Viet Nam was before World War II part of the French Colonial possession called Indo-China. During World War II it was occupied by Japan and it was during that time when Ho-Chi-Minh rose to a national hero. He fought successfully against Japa-

nese occupation. After the war was over he continued the fight against the returning French troops. Ho-Chi-Minh took advantage of the anti-French sentiments among the population and at the same time worked for the communist cause. By trying to end their colonial status, the people of Viet Nam forgot about the modern slavery — Communism. To those people this strange foreign ideology did not represent a great danger. Likewise, it would be impossible to fight against both, namely French colonialism and the incoming Communism. After Dien Bien Phu in 1954, Indo-China was divided into Thailand, Cambodia and Viet Nam. Ever since the Conference of Geneva in 1954, all these countries, including Laos, experienced greater problems from day to day.

The Viet Nam war originated first as a war for liberation from French colonial power and continued especially after 1954 as a purely Communist revolution. The whole communist world stands behind Ho-Chi-Minh and his Viet Cong, including Communist Yugoslavia. The Communist countries and the Communists throughout the world are supporting the enslavement of the Viet Nameese people in the most varied ways. For instance, in Celje, Slovenia, Yugoslavia, meetings were held on December 16, 1967 protesting American participation in Viet Nam and students were carrying signs like these: "Oswald, where are you? Where are you now, Lee Oswald?" (Ameriška Domovina, štev. LXVI Vol. LXVI, No. 39 Page 2). These signs clearly indicate that even Communist Yugoslavia after being helped by the United States all along is semi-officially looking for another Oswald who would kill President Johnson.

It is true that the Viet Nameese people did not give the fullest support in the fight for their freedom, mainly because of their tribal, social and religious differences, and the US forces are constantly disappointed about the lack of cooperation. However, the last Tet offensive in 1968 against the cities woke up even those who were up to now more or less uncooperative and sleepy.

The strongest anti-communist feelings are to be found among the large numbers of refugees from North Viet Nam, mostly Catholic; people from the South Viet Nameese country side are likewise inclined to be predominately anti-communistic since they experienced the cruel communist revolution applied to their own skins. The city dwellers seem to be more apathetic in this struggle. They had a relative protection of the American and South Viet Nameese troops, and they tend to be more corrupted and looking for all kinds of profits. The last Tet offensive on the cities of the South Viet Nam caused tremendous destruction, speaking materially and in terms of lives having been lost, but it did one positive thing: people living in these cities, civilians and military, were suddenly exposed to all the atrocities of the tragic war, they were faced with reality of self defense, they had to decide whether to be free or not.

Even American civilians, working for different US and South Viet Nameese agencies experienced the same vacuum of protection. They found

likewise that law and order has broken down and that the only defense was every man for himself. Selfdefense, using all the disposable means and ingenuity, was the only possible way for survival. Today more and more communities in South Viet Nam are expanding their own defenses, they are building barbed wire forces around the villages and cities, they are patrolling the areas surrounding them, and they are collecting arms supply whichever way they know the best. South Viet Nam certainly needs more of this spirit in order to be saved for the free world. Only this way we can hope that American effort, especially in the sacrifice of human lives, could be lightened and relieved.

Why is the US in South Viet Nam? After all the United States could relax, she could build a wall in the Pacific and one in the Atlantic and she could forget about the plans of World Communists. The spirit of Lenin is today just as alive as it was 50 years ago when he entered Russia as a „paid German Agent“ (TABOR, Dr. Tine Debeljak, 1967, No. 11, Page 291) and proclaimed the World Revolution. As the US was aware of dangers during the rise of Nazi Germany, likewise the United States tries in the same manner to dam the spilling of Reds over into the free world. Today it is a little late and costly, but who knows how costly might be in the future. On this basis the U.S.A. became a member of SEATO countries for mutual defense purposes. After the Tonkin Resolution the United States troops were more and more committed in that war.

The legality of this war is best answered in so far in a new book "LAW AND VIET NAM" published by two 1967 Yale law graduates, Roger Hull and John Novograd. They say that any country, according to the International Law, may help the existing government of another country if asked to do so. The authors agree that the US presence in Viet Nam is legal according to International Law.

What about the morality of the war in Viet Nam? When we take it from the standpoint of self defense it is certainly morally justified. In the same manner the US participation is justified since anybody can ask for help anyone else when even the personal safety is at stake. In regard to issue of Viet Nam the Catholic church and every peace loving organization or person certainly wants peace in the world. The problem of achieving it, in general, is as old as the human race. Bishop Fulton J. Sheen from Rochester, New York, issued a personnal appeal to President Johnson, and requested a unilateral pullout of US military forces. The similar strategy happened in Slovenia in May, 1945, when Home Guards and Chetniks, pulled out into Austria and Italy. After that communists had free hand, they jailed and tortured and killed more people than ever before. Could not the same thing happen in South Viet Nam? Again, there are other leaders in the Catholic church who are opposed to the Bishop Sheen's moral thinking about Viet Nam and they think that those people have the right to at last self-defense. In any case there should be an honorable settlement and safety with freedom should be the prime objective.

Let us look at some distinctive points of a similar fight for freedom among the Slovenian nation during the time of the second World War. Can we compare that revolution to the problem of Viet Nam? Basically, we see a lot of similarities in the struggles of the two countries. There are however differences in some important circumstances, which made the struggle of the Slovenian nation much more difficult in all respects. The people of Viet Nam fight today against the Communist as the Slovenes did in 1941—1945. Slovenes were much hindered in their actions because of the Italian and German occupation. South Viet Nam has no such problems and they have an always helping United States of America right in their midst. From the beginning of Italian and Nazi occupation many Slovenes were shot as hostages, many more were transferred to other parts of the country, or they were sent to concentration camps in Italy or German. To add to the sufferings of the Slovenian nation during the war, the communists, under Stalin's direction, started their revolution more or less in the same way as they performed in South Viet Nam — through murder, robberies, and burning of villages. In this situation any effective manner of resistance against the occupators was impossible. The Slovenian nation was plunged by the communists during the most trying times into a civil war. Western Allied helped materially and diplomatically the communist cause all along. The free world at that time had been blind, did not understand the writings of Lenin. The Western Allies should have rather helped the victims of fascist and nazi persecution, they should have helped General Mihajlovich army which was the only legal resistance army organized by the Yugoslav constitutional government. Instead, the Western Allies, particularly Prime Minister Churchill, decided to support a communist revolutionary Josip Broz-Tito. According to the book "LAW AND VIET NAM" Western Allies did tremendous disservice to the Slovenes and other Yugoslav nations by supporting a communist insurgency, at the time when the nation was bleeding. According to the same book any help to an insurgent is DEFINITELY AGAINST THE ACCEPTED PRINCIPLES OF THE INTERNATIONAL LAW. We can say that this help to communist Tito on the part of Western Allies was and it is even today legally wrong and likewise it is unacceptable by all the moral principles.

In order to fully understand the desperate struggle of the Slovenian nation, other nations in Yugoslavia, and also countries like Poland, we have to look at one incident, at least, and see for ourselves even today there was no hope for any other course of action in defending themselves, and counting on Allied help. In Moscow, on October 16, 1944, P. M. Churchill complained to Lord Moran, his personal physician, having referred to a discussion with Stalin as follows: „I said to Stalin: Mikolayczyk is a peasant and very obstinate.“ (Ref.: Churchill, Taken from the Diaries of Lord Moran, 1966, Page 217.) This is the kind of treatment the Premier of the Polish government in exile received by P. M. Churchill. Such behaviour was extremely ungrateful when we consider that the Polish army fought

against Hitler first on its own soil and later on on all the other fronts of Europe. The Polish army was very instrumental in helping Allies on the road to victory. How could any other nation in Europe in its complicated struggle for freedom receive any better treatment? The sad part of the story is the fact that those nations which were most oriented toward the Western Allies and even entered the war against the Nazi Germany are today enslaved by the communist dictatorships. The shortsightedness of some world leaders at that time is quite obvious.

The tragedy in today's Viet Nam situation is too great an American involvement, mainly because the Viet Nameese people are only too slowly facing up to the problem of their national freedom. We can see that Slovenes in the era of 1941 to 1945 were more mature, they knew what dangers they have to overcome, they knew about Lenin's message and they were doing a lot about defendig themselves. They were defending themselves first through Village Guards and Chetniks. When the struggle of selfdefense was getting more critical General Rupnik organized Slovenian Home Guards which the nation accepted through popular plebiscites as the most effective way to combat communist lies and aggressiveness.

In conclusion we wuold only wish that South Viet Nameese people would possess at least one half of the idealism and national spirit which Slovenian Home Guards did have. Maybe not so many American troops would be needed in that struggle. The times today are serious. Senator Douglas from the United States said in a TV debate on February 11, 1968 that the Communists still want the world domination. He continued that in case if the USA gives up Viet Nam then the whole of South East Asia would fall eventually, including India. Some people predict that such communist overtake can happen in a matter of months if US troops leave Viet Nam now. The new Secretary of Defense, Clark McAdams Clifford, of the United States, said recently: „I cannot recall perhaps a more perilous time confronting this nation than confronts it today.“ (Time, March 8 1968, page 19.)

He further thinks that an unsatisfactory outcome of the struggle in Viet Nam could be one of the reasons for World War III. Certainly these are words which should sadden the mind of every human being but they are part of the world which we live in today. Nobody knows how all is going to end. According to latest statements of (February, 1968) President Johnson we hear that the United States is determined to come out of conflict honorably.

In the meantime the war is shaping in greater proportions, regarding both sides. Let us hope that the people not only in Viet Nam but elsewhere will remember that they all must be free men everywhere. This is the only way to the future. The freedom of person (personnal freedom) must be the main theme today in the world. All the other freedoms, including religious freedom, will follow.

Source of Information:

CHURCHILL, Taken from the Diaries of Lord Moran, 1966

LAW AND VIET NAM, Roger Hull and John Novogrod, Oceana Publications, 1967

TABOR, 1966, No. 12, 1967, No. 10, 1967, No. 11

AMERIŠKA DOMOVINA, šte. LXVI, Vol. LXVI, No. 39

PLAIN DEALER, THE, March 3, 1968

OUR SUNDY VISITOR, March 3, 1968

25-LETNICA USTANOVITVE SLOVENSKEGA DOMOBRANSTVA

Govor majorja Ludvika Kolmana na proslavi 25-letnice domobranstva, 5. oktobra 1968, v Clevelandu.

Kdorkoli bi stal tukaj na mojem mestu, skromen, ali še tako nadut, se mora počutiti počaščenega, da mu je dana prilika, govoriti tako odlični družbi, ki se je zbrala nocoj v tej dvorani.

Zato iskrena hvala vsem, posebej pa onim, ki so me povabili na ta družaben večer.

Ker pa nimam dovolj govorniškega daru, prosim oproščenja, da govor ne bo takšen, kakršnega zahteva važnost in pomembnost dogodka, ki ga nocoj proslavljamo, in ne tako dober, kakor ga udeleženci zaslužite.

Nastanek slovenskih domobrancev obhajamo nocoj. **Mislím, da ni nobeno obdobje v slovenski domovini tako važno po svojih dogodkih in posledicah, kakor ravno čas slovenskega domobranstva.**

Vsak politično zrel narod se vrača ob tej ali oni priliki nazaj k važnim dogodkom svoje preteklosti. Saj je preteklost — zgodovina — vendar učiteljica narodov. S takim pogledom nazaj ocenja svoje ljudi, v kolikor so s svojo duševno silo, s svojim prepričanjem in delom vodili razvoj dogodkov v pravo smer. S takim pogledom nazaj narod odkriva morebitne napake, ki so bile zagrešene in se jim more izogniti v bodoče. S takim pogledom nazaj narod tudi črpa sile in navdihe za oblikovanje svoje bodoče usode.

Smemo reči, da je zamisel, poseči nazaj v preteklost in proslaviti nastanek domobranstva, nadvse dobra in primerna.

Ne bom veliko govoril o tem, kako so nastali slovenski domobranci, ker v glavnem to veste vi sami. Mislím, da je pri nastanku domobrancev najvažnejše vprašanje, čemu in zakaj so nastali, in kaj je bila njih naloga?

Vsi se še dobro spominjate žalostnih dogodkov Turjaka, Grčaric in Kočevja. Vsi veste za padec ene najstarejših in najmočnejših postojank vaških straž v Begunjah pri Rakeku. Za časa italijanske kapitulacije ali za časa javne bratovščine med italijansko vojsko in partizanskimi tolpmi smo doživeli te poraze. V tem času smo videli razsulo tolikih vaških straž in bili priča popolnega poloma centralne organizacije vaških straž. V tem času smo morali gledati komunistične uspehe, ki so jih ti dosegli ne zaradi svoje sposobnosti ali junaštva, ampak zaradi nesrečnega razvoja takratnih dogodkov.

Vse to je napravilo zmedo in preplah med narodom, da ni vedel, ne kod ne kam, in to ravno v trenutku, ko je bila potreba največja, da se ustavi poplava partizanskih tolp na naši zemlji.

Vsi smo se bridko zavedali kako smrtno kritičen je bil položaj. In če bi takrat zamrl, ugasnil tudi protikomunistični duh, protikomunistično prepričanje med narodom, potem bi bil že takrat konec vsakega odpora proti komunistom, — konec mogoče za vedno —, ker ne bi nikdar nastali slovenski domobranci in mi ne bi imeli nikdar prilike doživeti poznejših domobranskih bojev in zmag, ki so toliko ojačile in podžgale odpornega duha proti komunistom.

Ker pa ta duh ni ugasnil, se je posrečilo sinu generala Rupnika, Vuku Rupniku, zbrati vaše straže na Dolenjskem, da je potolkel nastopajoče partizane pri Novem mestu.

Ta isti duh je preprečil popolen razkroj vaških straž na Notranjskem. Te posadke bi se morale zbrati v Zaplani nad Vrhniko. Ta načrt sem jaz odklonil; prvič, ker smo zvedeli, da komunisti pošiljajo svoje tolpe iz Primorja in Gorenjske v isto smer, in drugič, ker smo odkrili, da političen in vojaški položaj nudi možnost za nadaljni obstoj in bojevanje vaških straž. Opustili smo težko branljivo Rakitno in okrog tristo stražarjev premaknili v Borovnico. Ko so se zbrali še ostali pribežniki iz bivših postojank Begunj in št. Vida nad Cerknico, je štela Borovnica čez šeststo mož. Na Stari Vrhniki pa so se zbrale postojanke iz St. Jošta, Horjula, Polhovčega gradca in druge ter odred četnikov.

Iz teh dveh oporišč in Rupnikovega odreda na Dolenjskem, je po za-
slugi pokojnega generala Rupnika — kateremu slava in čast — nastalo slovensko domobranstvo.

Jedro so mu torej bile stare vaše straže z novim imenom, z novo vojaško organizacijo, toda z istimi starimi idejami in cilji.

In sedaj se vprašajmo, čemu so nastali slovenski domobranci?

Komunisti so ob italijanski kapitulaciji dosegli velik razmah; postavili so vse na kocko. Šlo je za vse, kar dela življenje vredno življenja; šlo je za svobodo, narod in vero. Ustvarili so situacijo z novimi problemi, z novimi vprašanji; a odgovora na to vprašanje ni bilo najti v zastarelih programih bivših političnih strank in ne drugih organizacijah. Zato je bilo treba popolne preorientacije in pregrupiranja; treba je bilo zavzeči stališče do tega vprašanja in to stališče braniti z življenjem.

Lahko je vpiti o svobodi, kadar si svoboden; lahko je biti veren in narodnjak, kadar ti zato ne grozi nobena nevarnost ali ti donaša mogoče celó koristi. Kadar pa je s tem združena nevarnost za življenje, potem je treba za to človeka in pol, celega moža!

Zato so nastali domobranci, da so nam prikazali in postavili živ primer takega človeka in pol.

Kako majhni so tisti, ki še danes smatrajo domobranski pokret za nekakšen izraz nezrelosti, za usodno zmoto politične nerazgledanosti.

S takim govorjenjem pač skušajo zakriti svojo lastno neodločnost, svojo lastno idejno nezgrajenost, ko se sami niso upali pridružiti domobranskemu pokretu, ki je kazal edino pot, ki jo je moral takrat nastopiti vsak rošten Slovenec.

Svoboda je bila v nevarnosti!

Svoboda — ta najlepši in najdražji dar božji. Z ničemer ni namreč Stvarnik bolj približal človeka svoji lastni podobi, kakor ravno s tem, da mu je dal svobodo. Svoboda nudi človeku možnost, da se lahko odloči celo proti Bogu samemu, ako hoče. Res velika, a usodepolna dobrina, ki pogublja na tem in onem svetu tiste, ki jo zlorabljajo, in rešuje one, ki se je poslužujejo tako, kakor si je to Bog zamislil.

Domobranci so nastali, da omogočijo našemu narodu uživati to svobodo v skladu z božjimi željami.

Šlo je za vero!

Komunizem in vera sta si po svojih naukih tako nasprotna, kakor ogenj in voda. In vi veste, da ogenj in voda ne moreta biti v istem protoru istočasno. Vera brani svetost življenja, nedotkljivost družine, zagovarja neodvisnost narodov, predvsem pa nas navaja živeti po božjih naukih. Komunizem pa vse to odklanja in ubija.

Če torej tudi v tem življenju ni nobenega izgleda na uspeh, se vendar mora posamezen kristjan ali ves krščanski narod odločiti za Boga, da ne izgubi svoje rrvade poslednji dan.

Domobranci so nastali, da branijo pravice božje in čaščenje Boga med nami.

Tako so slovenski domobranci dosegli, da nam večni sodnik na dan sodbe ne bo mogel reči: „Resnično, ne poznam vas.“ Ne bo mogel reči, kajti pravičen je Gospod vojnih trum, Gospod tudi domobrantskih edinic.

Za obstoj naroda je šlo tokrat!

Stvarnik pokliče vsak narod od časa do časa — mogoče vsakih sto ali tisoč let — na preizkušnjo, da se izkaže, ali ima še pravico do obstoja na tem božjem svetu, ali je število pravičnih dovolj veliko.

Tudi naš narod je Stvarnik poklical na tako preizkušnjo. Domobranci so za Slovence položili ta izpit pred božjo komisijo in priborili pravico do nadaljnega obstoja našemu narodu.

Tako sedaj vemo, zakaj so nastali slovenski domobranci.

Končam z našim pozdravom: **Bog - Narod - Domovina.**

SMISEL 1. DECEMBRA

Prvi december, sledeč dnevu osvobojenja, ni bil le dan zedinjenja, ne le dan osvobojenja jugoslovanskih zemlja izpod tujčevega jarma, ne le zamenjava tujih zastav z našimi, temveč dan popolnega osvobojenja človeka in državljana vseh oblik politične tiranije. Tako so si naše osvobojenje zamišljali veliki graditelji naše svobode, tako ga je izrazil tudi dr. Janez Ev. Krek s štirimi preprostimi besedami: „Svobode, mnogo, mnogo svobode!“ Svobode, po kateri danes hrepenijo stotine milijonov ljudi pod komunistično tiranijo, svobode zborovanja in govora, svobode misli, besede in verizpovedi, svobode, v kateri socialna pravičnost ne bi bila le mrtva beseda partijskih programov in okras političnih govorov, temveč živo čustvo v srcih ljudi in temelj celotne socialno-ekonomske strukture domovine.

Tak svobodnjaški simbolizem Prvega decembra je tudi vzrok, da se v naši domovini od padca pod komunistično diktaturo ta datum ne slavi več. Mesto tega je narod primoran slaviti nasilnim potom kot dan osvobojenja dan, ko je bil oropan vseh državljanskih in človečanskih pravic in mu je bilo na grob način odvzeto njegovo človeško dostojanstvo.

Tem bolj je torej potrebno da prvi december slavijo ljudje, katerim je svoboda najdragocenejša dobrina, da ga slave ne le kot največji narodni praznik, temveč kot simbol edinstva in nekršenih državljanskih pravic ter svobode državljanov.

Ko naslavljamo to poslanico, raste v naši domovini val patriotskih manifestacij naroda in vzpodbudnih izražanj njegove odločnosti, postaviti se v bran svoje domovine v času velike nevarosti. Za že običajnim aranžmajem sličnih manifestacij se je tokrat oglasilo živo in spontano rodoljubno čustvo naroda.

Mesto, da bi komunistični režim v interesu države, ki se nahaja v nevarnosti odprl pot tem živim moralnim silam, ki so kot edine v stanju ustvariti ono, kar komunistični kratkovidni strategji imenujejo “vsenarodno obrambno fronto”, poskuša vse, da bi v interesu demokratičnega sistema čimbolj izkoristil ta rodoljubna čustva naroda v utrjevanje svoje nenarodne oblasti in njenega glavnega instrumenta — komunistične partije.

Pozdravljajoč to manifestacijo rodoljubja našega naroda, kot najboljšo vest ob 50. obletnici našega zedinjenja, verujemo, da bo narod spregledal ta brezvestni manevar režima in da bo znal z isto odločnostjo, s katero je vstal v obrambo svoje domovine, vztrajati tudi v svojih naporih za doseg popolne demokratske svobode.

(Iz Poslanice Starešinstva jugoslovanskega “Sokola” v svobodnem svetu)

JUNAKI, SLAVA VAM!

Spominjam se, da smo v šesti gimnaziji dokazovali bivanje Boga, in da smo en dokaz imenovali teološki dokaz. To je dokaz o smotrnosti naravne ureditve; ker vse, kar je, vodi k enemu skupnemu cilju.

Če temeljito in kritično presodimo vse naše prireditve, ki so se vršile v mesecu septembru in ki se bodo vršile tudi v oktobru, pa moramo, žal, ugotoviti, da slovenska politična emigracija zakona smotrnosti ne pozna. Ne da se namreč tajiti, da je naša današnja prireditev že tretja po vrsti in čeprav se morda vsebinsko nekoliko razlikuje od prejšnjih dveh, ni mogoče zanikati, da vse tri prireditve potekajo iz istih idejnih osnov in da vodijo vse tri k istemu končnemu cilju. Prav tako mi ne bo nihče dokazal, da prireditve, ki se bodo vršile v oktobru, ne slone na istih idejnih, etičnih, verskih, narodnostnih in političnih temeljih, kakor tri septemberske in imajo isti končni cilj.

Kaj to pomeni? Ali ne izpovedujemo vsi iste krščanske vere, iste krščanske morale? Vsi se oplajamo z isto krščansko zapadno kulturo, vsi govorimo isti jezik, vsi se prištevamo k isti narodnosti, vsi spoštujemo etična načela in tradicijo naših prednikov; in končno: Ali ne korakamo vsi k istemu končnemu političnemu cilju? To je: popolna verska, narodna, gospodarska in politična svoboda slovenskega naroda!

Zakaj se potem cepimo v delu za skupno stvar? Ekonomično to gotovo ni, ker namesto da bi enkrat bomo morali sedaj štirikrat potrkati na vaš žep da bomo pokrili s težkimi tisočaki ne skupne, ampak deljene stroške. Pa tudi idejno in organizacijsko ne bomo zato nič močnejši. Nasprotno; mnogi naši rojaki se prav zato odmikajo od slovenske skupnosti, ker vidijo v tem cepljenju delovnih moči našo neslogo.

Zakaj potem ne delamo složno?

Ne bom našteval, da tudi med nami vlačijo še vedno napuh, zavist, domišljavost, častihlepnost, zloba in celo sovraštvo, ker se med seboj večkrat niti ne pozdravimo. Pustimo to! To so splošno človeške napake, s katerimi so obremenjeni vsi ljudje.

Po dolgem razmišljanju sem prišel do dveh zaključkov!

Ali ste kdaj v življenju videli človeka, kateremu je bomba ali granata razmesarila telo in mu odprla nešteto ran? Ali ste bili sposobni, da bi ga začeli zdraviti? Ali ste sploh vedeli, katera rana je najhujša? Ne! V takem primeru se nas navadno polasti obup. Vidite, tako je z nami! Pretekla vojna nam je prizadela nešteto ran in te rane še krvavijo in mi ne vemo, katero bi pričeli najprej zdraviti. Zato se nas polašča malodušje in si želimo samo miru. Naše rane so še presveže in te nam povzročajo vsak dan nove bolečine, da ne moremo ne trezno misliti, ne jasno gledati.

Drugi vzrok pa je: Med nami se nahajajo še vedno idejni dediči zgodovinske zmote. Ti dediči še vedno mislijo, da jih je veliko poklicanih, a malo izvoljenih. Še vedno „se gremo“ čiste in nečiste. Ali ne verjamete?

Poslušajte: Meseca julija letos je napisal naš bivši domobranec g. Lojze Ambrožič starejši v „Kanadski domovini“, da je slovenski torontski župnik Prebil letos odpovedal romanje za padle domobrance, ki se vrši že 22 let meseca junija v spomin padlim domobranskim junakom. Ni važno vprašanje, zakaj je odpovedal. Tako je povsod. Našim osebnim nasprotjem, idejnim in taktičnim razlikam se je pridružil še novi pokoncilski duh, ki počasi zajema ves svet; pri tem pa ne budi samo naše duhovne konstruktivne sile kar je dejansko njen bistveni namen, ampak še v večji meri razpihuje naša destruktivna nagnenja. Kam to vodi, ne vemo.

Vi vsi ste žive priče, da je nedavno vatikanska diplomacija našla nekakšen modus vivendi z režimom, katerega žrtve smo prav mi. Slovenska politična emigracija je molčala, oziroma se ni dotaknila praktične strani tega sporazuma. Kot zavedni katoličani, ki smo vajeni pokorščine, ki je sicer najslabša slovenska lastnost, ne ugovarjamo odločitvam cerkve, kadar gre za naše duše, ker skrb za naše duše spada izključno v delokrog cerkve. Vendar pa sem mnenja, da, če gre tudi za naša telesa, za naše glave, imamo tudi mi pravico vprašati, za kakšno ceno bomo morali ponovno prodati svoje glave, če jih sploh bomo morali prodati.

Vidite, take misli mi danes rijojo po glavi. Pa saj ni čudno! Kako naj se pa sodobni človek znajde v današnjem blodnjaku polnem taktičnih napak in idejnih zmot? In prav v tej temi imamo danes pred seboj tri luči, ki nam razsvetljuje pravo pot. Grčarice, Turjak — ustanovitev slovenske domobranske vojske in nato še Grahovo. Ta imena bodo ostala neizbrisno zapisana v zgodovini slovenskega naroda, če tudi to komu ni všeč. Zapisana zato, ker so povezana z žrtvami, katerih kri je napojila slovensko zemljo in katerih trupla so se ponovno združila s slovensko grudo.

Vse stvari na svetu so za nas indiferentne, če ne najdemo sami nekega odnosa do njih. Kakor vlije skladatelj osnovnim zvokom, kipar trdi snovi in slikar mrtvi naravi svojo dušo, da ustvari umetnino, tako moramo tudi mi dati spominu naših žrtev vsebino in pravo podobo, ker sicer jih nismo vredni. Pri tem pa ne smemo izmaličiti zgodovinske resnice, kakor se to dogaja doma in, žal, tudi že med nami. Ne da se namreč tajiti, da so bila med borci teh treh posadk ne samo različna gledanja v vojaških vprašanjih, ampak so se ločili med seboj tudi v ideologiji in v konkretnih, državno-političnih vprašanjih. Vendar pa vojaški porazi ne izvirajo iz teh razlik, ampak predvsem iz napačnega presojanja svetovnega političnega položaja, slabih, oziroma napačnih obvestil, poleg seveda še tehnično strateških napak. Pustimo to, ker danes nista ne čas ne kraj primerna, da bi izrekli sodbo o naših preteklih napakah. Pač pa je za nas poučno in zelo važno, kako je naš nasprotnik postopal s temi žrtvami. Ali je on delal kakšno razliko med njimi? Nobene! Vse je spravil pod isto politično merilo, vse je pobil po enakem sodnem in nesodnem postopku. Njegov meč seče glave svojih nasprotnikov vse v isti ravni. In ni prav nič važno, kakšen vzdevek naprti žrtvi „ljudske pravice“: izdajalec, reakcionar, belogardist, četnik, domobranec. Za njega so vsi ti nasprotniki brezrazredne socialistične družbe, pravilno rečeno, komunistične stranke. In če je temu tako, do

kakšnih zaključkov moramo priti? Ostati moramo: **hrabri, vztrajni, dosledni in enotni.**

Rečeno je bilo: Ne napadati nikogar! Prav. Ker se gost ne sme pregrešiti proti gostitelju, se bom ravnal po pravilih gostoljubnosti. Rad bi pa vedel, kako naj danes človek govori, da ne bo pri tej naši razdvojenosti in razdraženosti vsaj z vsako tretjo besedo zadel nekoga, ki se bo čutil prizadetega.

Ljudje božji! Živimo v času strašne živčne vojne, v vzdušju naelektrizirane živčne napetosti. Poleg svojih napak, smo obloženi še s splošnimi napakami dobe. Krivi nauki in idejne zmote frčijo mimo nas kakor ptice po zraku. In če nisi vedno buden, takoj padeš v mreže krivih prerokov. Sicer pa mi ne napadamo oseb, ker smo demokrati. Kristus je rekel: „Ljubite svoje sovražnike!“ Nikdar pa ni rekel: „Sprejmite njihove zmote.“ **Mi torej ne napadamo oseb, ampak zmote.** Kdor pa svoje zmote ne spozna, je vreden prezira ali pa vsaj obžalovanja. Kdor pa v zmoti vztraja, je večkrat sokriv zločina.

Že nekaj časa se med nami pismeno in ustno širi trditev, da so hoteli nekateri slovenski politiki 1945 prevesti domobrance v tabor zaveznikov in, če bi bili domobranci izročili vso oblast tem politikom vsaj tri mesece pred koncem vojne, bi se bili vsi domobranci znašli v taboru Angležev. To že ni več napaka, to je mnogo več kot napaka; to je namembna zмота. Jaz pa vam povem; če bi bili domobranci prepustili svojo oblast samo 3 dni pred našim umikom, bi bili danes mi vsi že pod rušo. Kako je mogoče kaj takega trditi še po 25. letih, ko je bilo vendar na naši in na nasprotnikovi strani objavljenih polno dokumentov, ki dokazujejo prav nasprotno. Zelo nerodno mi je in vas iskreno prosim, da mi oprostite, da sem prisiljen spregovoriti nekoliko besed o sebi; toda če hočem dokazati svojo trditev, se temu ne morem izogniti.

V soboto, 5. maja 1945 sem bil na postaji v Medvodah izvoljen proti svoji volji za predsednika begunskega odbora prve in neorganizirane skupine, ki je prva prišla v stik z Angleži v torek, 8. maja 1945. Predstavil sem se v Beljaku prav ob njegovem prihodu majorju W. Jonesu s posebno pismeno spomenico, v kateri sem na prošnjo dveh oseb, ki danes živita doma, tretja je pa že pokojna, navedel, da smo jugoslovanski begunci, kraljevi pristaši. Ta gospod, ki je bil prej dalj časa pri partizanih v angleški vojni misiji, me je kot prvega zelo vljudno sprejel, toda niti eni izmed 12 točk ni ustregel, pač pa je pristavil: „Ostanite tukaj, da bom lahko za vas skrbel.“ In še je dodal: „Predstavite se še majorju Brooku.“ V petem nadstropju poškodovanega hotela „Esplanade“ sem našel majorja Brooka, ki se je ravno bril. Ker sem opazil, da mu nismo posebno pri srcu in da pravzaprav ne ve, kaj bi z nami počel, sem ga vprašal, naj mi pove, kakšna bi bila najboljša rešitev za nas. „Najboljše bi bilo, da vas vse skupaj vrnemo v Jugoslavijo,“ je odgovoril. Na moje ogorčene proteste je potem pristavil: „Mogoče se nisem dobro izrazil.“ Tako je mislil angleški načelnik FSS v Beljaku leta 1945, tukaj se pa najdejo ljudje, ki trdijo, da so nas politiki hoteli prevesti v angleški tabor.

Drugi dokaz: Dan po vnebohodu me je sprejel kot predsednika begunskega odbora v spremstvu č. g. ravnatelja Košička in pokojnega prelata dr. Odarja, videmski nadškof. Videč našo strašno stisko, je izredno sočutno naročil svojemu tajniku, naj me takoj spremi k ameriškemu guvernerju. Sprejel me je neki polkovnik in zelo pazljivo prečital enako spomenico kot smo jo predložili majorju Jonesu. Ko jo je prečital me je z boleznim namnehom nagovoril: „Gospod, jaz vas razumem, toda pazite, kaj delate, ker sem morda edini, ki vas razume.“ Tako je govoril ameriški častnik 1945; v letu gospodovem 1968 pa neki slovenski politik neodgovorno govori, da nas je hotel leta 1945 prepeljati v angleški tabor...

Med nami se nahaja gospod, ki je bil leta 1945 zaslišan od Angležev. Po zaslišanju je potožil proti preiskovalnemu častniku: „Angleži so pa vendarle grdo postopali z malim slovenskim narodom, da so izročili 12 tisoč domobrancev Titu.“ — „Gospod, mi smo zgubili 200.000 vojakov angleške krvi v Franciji samo pri izkrcanju, pa si bomo delali skrbi za 12 tisoč domobrancev, če so bili sami neumni,“ je odgovoril Anglež.

Iz lastne izkušnje vam lahko povem, da je bilo meseca maja 1945 90% angleških in vsaj 40% ameriških oficirjev v Italiji bolj naklonjenih Titu, kakor pa nam. In da ni Tito meseca maja 1945 uprizoril tiste neumne komedije s Trstom, katerega je že itak prej prodal, bi se bil prav redek jugoslovanski begunec rešil v Italijo. Moj drugi šef, kapetan Sullivan, oficir za vzgojo, je bil tudi za časa vojne na Krasu pri Titu. In proti tem oficirjem ni pomagal noben argument, ker so imeli že ustaljeno mnenje o nas.

S tistim dnem, ko je bivši kralj Peter imenoval svoje namestnike, je prišla oblast popolnoma legalno v Titove roke in naša usoda je bila zapečatena, kajti zakoniti zavezniki Angležev so bili partizani in ne mi.

Vse, kar se je potem zgodilo, je bila samo logična posledica angleške diplomatske prakse, ki vedno neusmiljeno odpove prejšnje obljube in dosledno izpolnjuje svojo zadnjo obveznost.

Kakšna krivica se godi žrtvam, katerih se sedajle spominjamo! Če kdo trdi, da jih je hotel prepeljati v angleški tabor, s tem sam dokazuje, da so se domobranci potemtakem nahajali v nekem drugem taboru. — V katerem taboru? — Izganja hudiča z Belcebubom. To se pravi. Pere zamorca, a dela črnca. In če tem zgodovinskim dejstvom dodam še to, kar vam ti gospodje previdno krijejo, da so Angleži leta 1945 potipali v Vatikanu, če lahko vrnejo v Jugoslavijo pokojnega škofa dr. Gregorija Rožmana in da je Vatikan precej časa okleval, predno je negativno odgovoril, potem moramo tem gospodom zaklicati s Cankarjem: „Pustite to burko! Ta burka je stara že tisoč let.“

Prav tako se mi zdi neumestno poudarjati, da brez vaških stražarjev ne bi bilo domobrancev. Vse protikomunistične borce so vendar ustvarili sami komunisti. Ali ne verjamete?

Čujte! Dva dni po umoru dr. Natlačena mi je na mojo obsodbo ugovarjal brat nekega šefa Ozne:

„Gospod profesor, mi vemo, da dr. Natlačen ni bil ničesar kriv; do

bele garde bi tako ali tako prišlo. In če smo njeno ustanovitev zadržali za šest mesecev, smo s tem dosegli naš namen.“

Čemu se je potem treba prati, češ da brez vaških stražarjev ne bi bilo ne četnikov ne domobrancev; toda brez 27. marca bi ne bilo ne prvih, ne drugih, a tudi komunističnega režima danes ne bi bilo!

Danes je vsako dokazovanje in vsako opravičevanje brez smisla. Mi državljanske vojne nismo izzvali, pač pa smo jo morali sprejeti, ker nam je bila vsiljena. Borili smo se, ne ker smo se hoteli, ampak ker smo se morali braniti. Vi vsi dobro veste, da sta bili samo dve možnosti, ali komunizem ali smrt, srednje poti ni bilo. Našo obrambo v najslabšem primeru lahko označimo kot taktično politično napako, ker nismo vedeli, da smo bili že prodani. Njihov napad je pravi rodomor; prvič, ker so oni vedeli, da jim je oblast že zasigurana, in drugič, ker so izvršili množične umore nad našimi borci tudi še potem, ko so imeli oblast dejansko že v svojih rokah in to brez kakršnegakoli sodnega postopka. Tega zločina jih ne opere nobena zgodovina.

Pred petindvajsetimi leti je nastala slovenska domobranska vojska kot časovna nujnost in narodna potreba na podlagi božje pravice. V vrstah te slovenske vojske pa se ni nahajal od prezidenta generala L. Rupnika, preko komandanta domobrancev gen. F. Krenerja, preko vseh hrabrih častnikov in podčastnikov pa do zadnjega domobrancia niti en borec, katerega bi se morali mi danes sramovati. Ni jih premagal meč, ampak „sreča kriva“. Zato jim gre vsa čast in naše priznanje.

Že rimski zgodovinar Salust je pribil: „Falso queritur de natura sua genus humana...“ Res je! Tudi mi se po krivici pritožujemo čez vse, samo ne čez svojo neumnost.

Glejte! Leta 1941 smo imeli mi „reakcionarji“, kakor nas komunisti imenujejo vse: organizirane stranke, svoje pristaše, časopisje, denar in oblast, a komunisti, vsaj v Sloveniji, morda 500 zavednih članov. V štirih letih smo vse izgubili zaradi naše modre politike vse svoje talente, ki nam jih je Bog dal, a komunisti so jih tisočkrat in tisočkrat pomnožili.

Drugo potvarjanje zgodovine je trditev, da smo se Slovenci leta 1918 osvobodili. Resnica je, da se je oktobra 1918 brez borb in brez prelivanja krvi izvršila samo sprememba dejanskega stanja, katerega smo 1. decembra legalizirali. Pri tej politični operaciji pa so nam odvzeli velik kos našega narodnega telesa, katerega nam niso niti 1945 vrnili vsega. In to je vse! Če smo se leta 1918 popolnoma osvobodili, zakaj smo se pa potem upirali uvedbi velikih županij in banovin? Ali so bile naše velike politične borbe prejšnjih 25 let samo otroške igre?

Prav tako ni res, da smo praznovali 29. oktober kot narodni praznik. Praznovali smo 1. december, imeli smo svetosavsko in vidovdansko proslavo. Devetindvajseti oktober pa smo odpravili kvečjemu s krajšim člankom v tem ali onem časopisu. Devetindvajseti oktober smo odkrili šele v emigraciji. Če pa praznovanje 29. oktobra pomeni naš novi program za popolno osvoboditev slovenskega naroda, potem je to pravilna rešitev.

Če pa proslavljamo 29. oktober samo zaradi zgodovinske prednosti ali

časovne predhodnosti ali celo kot začasen izhod iz zadrege med 29. novembrom in 1. decembrom, potem je to nova politična prevara in nova zgodovinska zmeta.

Čutim svojo dolžnost, da vam to prav danes povem, ker sem prepričan, da delamo veliko krivico vsem našim žrtvam, katere danes proslavljamo. So namreč med nami nekateri, pa morda kdo tudi doma, ki želijo povezati usodo našega naroda izključno z usodo srbskega naroda. Četudi bi bila to morda politična napaka, to še ni noben greh. In če hočemo biti res pravi demokrati, moramo tako prepričanje spoštovati, zlasti pa zato, ker je srbski narod v svoji zgodovini izvršil več takih herojskih dejanj, ki zaslužijo ne samo naše, temveč tudi občudovanje vsega sveta.

Vendar pa zelo zamerim tem idealistom, ker niso dosledni v svojem poenemanju Srbov. Srbi, ki so trpeli pod turško oblastjo nad 400 let, so se prvič osvobodili 2. februarja 1804, drugič 11. aprila 1815 in popolnoma leta 1867, pa niti enega teh dni niso praznovali kot narodni ali državni praznik, temveč so praznovali vedno le Vidov dan kot spomin na bitko, v kateri je v boju s Turki dne 28. junija 1389 na Kosovem polju padel cvet srbskih junakov. Ta poraz je bil Srbom svetla luč skozi temo narodove zgodovine in še danes jim je neizčrpen vir moralnih sil, ki so jih privedle do popolne svobode.

In kar vam hočem sedajle povedati, je to, da imamo tudi mi Slovenci svoj Vidov dan, pa ga ne proslavljamo. Mi smo doživeli Vidov dan 27, 28, 29, 30 in 31. maja 1945, ko smo, kakor je sporočila v Italijo v zasebnem pismu neka politična osebnost, izgubili cvet naše mladine. Naše Kosovo polje se razteza od tržaškega morja pa čez Karavanke vse do prekmurske ravnine in sega od Kolpe do Triglava. To je naše Kosovo polje, prepojeno s krvjo in posejano s trupli junakov, katerih se sedajle spominjamo. Pod vsakim grmom, pod vsako smreko, pod vsakim kamnom trohni vsaj eno truplo naših junakov, ki mirno čakajo na dan, ko bo zasijala popolna svoboda slovenskemu narodu. Najbolj trdni temelji domovine in narodove svobode so tisti temelji, ki so pozidani s trupli in zaliti s krvjo junakov, ki so za svojo domovino in za svobodo naroda darovali svoje življenje.

Slovensko Kosovo polje in slovenski Vidov dan morata postati neizčrpen studenec, iz katerega bomo črpali svoje moralne sile, ki nam bodo izvajale popolno svobodo.

Spričo teh svetlih grobov se nam vzbuja v srcu gnus in srd, če pomislimo, da se še najdejo ljudje, ki skušajo preko teh grobov zgraditi most, ki vodi v modernó suženjstvo dvajsetega stoletja. Naj se vrši to pod firmo politične tolerance, ljubelega miru, federacije ali konfederacije bosta postopek in rezultat vedno enaka: obtoži se sam, prosi oduščanja, zahvali se „ljudski pravici,“ da te ni obesila, podredi se diktaturi popolnoma, garaj in molči! Za tako ceno so ljudje, ki mislijo po novem, pripravljene žrtvovati osebno in narodovo svobodo, ker so se svobode preobjedli in ne vedo, kaj početi z njo. Gospodje, to je Kanosa. Kdor pa gre v Kanoso, se sam odpove pravici tekmeča, se sam poniža do spokornika. Jaz pa vam pravim, da s sovražnikom, ki ne spoštuje naravnih zakonov in osnovnih človeških pravic,

ni mogoč noben razgovor. Tem gospodom je že pred 130 leti odgovoril naš genij:

„Ne združenja, ločitve zdaj so časi,
šel naj' vsak sam bo skoz življenja zmede.“

Predno končam, bi vas rad prav iskreno vprašal: Ali ste kdaj razmišljali o svoji usodi, ki nas je tako kruto pregnala z rodne grude in nas postavila v popolnoma tuje okolje, kjer že več kot 20 let čakamo odrešenja? Ali ste prišli do kakšnega zaključka? Ali ste se morda že pomirili s svojo usodo, ker niste našli v zgodovini vzora, katerega bi lahko primerjali s svojo usodo? — Glejte, človeška narava je taka, da neprestano priganja duh, da išče, preiskuje, vprašuje in pričakuje odgovora: od kod in kam in zakaj? Domišljam si, da vem, od kod in kam, da pa še ne vem, zakaj.

Ko mi duh neprestano brska po človeški preteklosti, se mi zdi, da sem odkril duhovno podobo usode, ki še najbolj odgovarja naši človeški usodi. Zgodba je stara toliko let, kolikor je stara grška kultura. Zgodba, ki je mnogim izmed vas gotovo poznana, je navdahnila dva največja umetnika, da sta jo umetniško upodobila. Prvi jo je oživil na odru 500 let pred Kristusom veliki grški dramatik Aishilos v tragediji: „Ukovani Prometej“, drugi pa jo je upodobil na platnu, flamski slikar Rubens tisoč šeststo let po Kristusu.

Prometej, grški titan, je ukradel v nebesih ogenj in ga dal človeku; zato se mu pripisuje, da je začetnik prve človeške civilizacije in simbol neukrotljive upornosti. Zeus ga je zaradi take predrznosti kaznoval. Zato je naročil svojemu sinu Vulkanu, da ga mora živega prikovati na skalo na Kavkazu. Tja je priletel vsak dan s severa jastreb, ki je izključal prikovanemu Prometeju jetra in drobovje, katero je naslednji dan zopet zraslo. Tako mu je jastreb vsak dan povzročal nove neznosne bolečine. Trideset let je to delal, dokler se ni pojavil največji grški junak Herkules, ki je ubil jastreba in s tem rešil ukovanega Prometeja.

Kratka zgodba, toda silna tragika. Ali vas ni ganila usoda ukovanega Prometeja? Da! To je naša zgodba, to je naša usoda. Mi vsi smo ukovani Prometeji dvajsetega stoletja. Mi smo branili krščansko civilizacijo, mi smo se upri nasilju, zato nas je zapad Zeus izročil Vulkanu, da nas je prikoval na kavkaško skalo in jastreb s severa nam že več kot 20 let vsak dan kljuje na kavkaško skalo in jastreb v obliki Koreje, zdaj v Grčiji, zdaj na Madžarskem in danes zopet na češkem — in mi smo prikovani na kavkaško skalo in si ne moremo pomagati, a Herkulesa ni in ni od nikoder.

O Bog, o Gospod, če se vse to dogaja po Tvoji volji, se klanjam Tvoji veličini, toda ta krutost me mori.

Končam z besedami velikega Angleža, ki je v drami Julij Cezar položil v usta Marka Antonija bes, obup in vso tragiko, ki izvira iz kontrasta: na eni strani plemenito srce Cezarja in veličina njegovih dejanj, na drugi strani pa podivjana, nerazsodna rimska drhal.

Prav tako imamo pred seboj vzvišena dejanja naših žrtev, ki so polo-

žile na oltar domovine svoja življenja, na drugi strani pa ambiciozno politikanstvo dvajsetega stoletja, ki slepo drvi v prepad.

Koga se ne bi polastil obup, da vzklikne z Markom Antonijem:

„Razsodnost, k topi zveri si
zbežala! Pobedastel je človek.“

Če bi moja beseda imela moč velikega Angleža, bi vam še in še govoril o nehvaležnosti in krivici, ki se godi žrtvam, katere danes proslavljamo, toda bol mi je napolnila srce in beseda mi zastaja v grlu. „Končati moram! Srce mi v grobih je pri žrtvah; molčati moram, dokler se ne vrne!“

Junaki, slava vam!

Mirko Šušteršič

MRTVI JUNAKI

(Iz 8. številke revije „Slovensko Domobranstvo“, dne 16. nov. 1944)

*Padlih bratov zveste verne duše
danes k srcem so se nam sklonile;
nemo prošnje so spregovorile
nemih grobov ovenele ruše:*

*„Bratje, vam mladost smo svojo dali,
ko odšli smo z nasmehljajem preko —
s čolnom hrabrosti čez smrtno reko
smo se pionirji prepeljali.*

*Mrtvih rane so vse neme,
krči trupel ne krivijo,
mirno v gaju smrekovem ležijo
mladi borci — zemlji v sladko breme.*

*Šli smo. Spimo. Vendar smo ob strani.
Duše zvesto spremljajo vam trude,
boje, v juriš z vami brez zamude
gremo s prvimi izvidnicami.*

*Mrtvi smo — neznani ne — vojaki
Seme zmage v zemljo zasejani —
v večnost njeni temelji vgrajeni —
mi poroštvo njeno smo — junaki.*

*Mislite na nas! — Ne pozabite
padlih! Zvesto smo na straži mrtvi,
Bog plačnik je dober naši žrtvi...
Svečko na vojaški grob prižgite!“...*

Dimitrij Kralj

JUNAKOM GRČARIC

(Govor na proslavi v Milwaukee, 31. 8. 1968)

Ko je listje porumenelo leta 1943, so Kajnove strojnice in brzostrelke pretrgale nit življenja hrabri četi sokolov-četnikov na Grčaricah. Ta elitna borbena četa pod poveljstvom kapetana Danila Koprivice je bila sestavljena iz vrst Sokolov iz raznih društev širom Slovenije. Dober del te čete so tvorili bratje sokoli iz zelene štajerske, ki so se zatekli v belo Ljubljano, da ne bi padli v roke nemškimi krvnikom in kot nacijonalisti bili odpeljani v zloglasna nacistična taborišča.

Sokoli-borci iz Grčaric se niso borili samo s puško v roki, vodili so ideološki boj proti svetovnemu komunizmu že leta 1935, ko so se vrinili komunistični agentje v razne nacionalne, kulturne, športne in verske organizacije.

Kako so potekli dogodki in kaj se je dogajalo na Grčaricah v jeseni leta 1943, nam je vsem dobro znano.

Kako je potekel proces v Kočevju, nam je dobro znano.

Vse to pustimo zgodovinarju. O tem se je itak že dosti, dosti pisalo, se piše in se bo pisalo. Objektivno in ne objektivno. Tudi krivcev ne bomo iskali.

Dejstvo je samo eno, da so se ti hrabri borci-sokoli borili proti komunizmu, proti zlu komunizma — za svobodo svoje drage, ljubljene domovine in za svoj ljubljeni narod.

S vso sigurnostjo je upala hrabra četa, da bo kos komunističnim napadom; da se bo lahko borila, posebno še, ker je upala na pomoč četnikov, ki bi morali priti iz Gorskega Kotarja. Toda ko so se spopadi na Grčaricah znatno in tehtno pomoč italijanske artilerije in italijanski oficirji in vojaki so po tridnevni borbi razrušili Grčarice.

Polna svetlih idealov se je ta mala, hrabra četa ob pomanjkanju vzega, kar je bilo potrebno za nadaljevanje borbe pač morala predati.

Predani!

Odpeljani so bili vsi skupno povezani z bodečo žico, tepeni, brcani, žaljeni — v Kočevje.

Kočevje. — Ječa. — Kočevski proces.

Nemška vojska prodira v Kočevje. Partizani se umikajo. S seboj vlečejo na smrt izmučene zvezane ujetnike.

Odpeljani v Mozelj in v Jelendol, postavljeni pred izkopane, zevajoče jame in pred komunistične strojnice.

Na smrt izmučeni in streljani so bili:

Marinčič Milko, Marinčič Rudolf, Lisac Ivan, Ing. Saks Mirko, Pertot Boris, Dr. Plajh Avgust, Prešeren Aleksander, Kranjc Milan, Jakoš Bogumil, Jerman Mirko, Žitnik Franc, Sterniša Marjan, Vošner Pavle, Dr. Blaško Vinko, Kralj Dušan, Kralj Dragoslav ter stotero in stotero drugih.

V spomin na vas, dragi bratje, zagotavljamo, da bomo Sokoli ostali zvesti svojim sokolskim idealom.

V spomin na to narodno tragedijo, v spomin vsem padlim protikomunističnim borcem širom Slovenije, širom Jugoslavije, si moramo postaviti v srca spomenik s sledečim napisom:

Kjerkoli smo in kjerkoli bomo, borili se bomo proti svetovnemu komunizmu!

Povezati moramo vse protikomunistične borce v skupni, enotni protikomunistični tabor brez vsakega političnega vpliva.

Vzgajati moramo svoj naraščaj v protikomunističnem duhu in mu razložiti, zakaj smo morali zapustiti svoje drage, svoje domove in se podati v emigracijo.

Ameriškememu narodu moramo neprestano razlagati nevarnost komunizma, kaj je komunizem in kdo so komunisti. Dopovedati jim moramo, da vse neredne in vse demonstracije, ki se vršijo v Ameriki, vodijo komunisti, in da je to delo — delo komunistov.

Da te naše ogromne žrtve ne bi bile zaman, mora nas ta narodna nesreča, ta narodna tragedija trdno povezati, da bomo lahko dosegli svoj cilj. Le na ta način se bomo lahko oddolžili vsem tem nesrečnim žrtvam, ki so dali svoja mlada življenja za svoje ideale, za svojo domovino in za svoj narod ki težko čaka na zlato svobodo.

Večna slava njihovemu spominu!

I. L.

Epilog k proslavi v Milwaukee

Ker zaradi razmer in okoliščin, ki so pristno naše in slovenske, nisem bil navzoč na proslavi 25-letnic Grčarić, Turjaka in Kočevja v Milwaukeeju, naj napišem vsaj nekaj misli, ki so bile neprestano z menoj v teh dneh.

Čital sem v časopisih poročila o sijajno uspeli proslavi in prav isto sem razbral iz privatnih pisem in poročil. Vsa čast organizatorjem in onim, ki so kljub delu in mnogim drugim skrbem šli na dolgo pot, da tako javno pokažejo, kako sveti so jim spomini na te tri postaje slovenskega križevega pota: Grčarić, Turjaka, Kočevja — in kako svet jim je spomin na one, ki so položili svoja mlada življenja na oltar Boga, Naroda in Domovine. Prepričan sem, da je proslava vsem navzočim spet osvetlila spomine na one tragične dni pred 25 leti, na drugi strani pa tudi utrdila enotnost v naših idealih in v naši skupni borbi. Vsa poročila, ki sem jih dobil, so edina v tem, in upam, da je res tako.

Zame, ki sem tako daleč odmaknjen od vsake slovenske skupnosti, je morda težko priti do popolnoma objektivne sodbe, čeprav imam menda naročene prav vse slovenske publikacije, ki so tiskane v inozemstvu. In ko vse to prebiram in tehtam njihovo vsebino, mi je eno popolnoma jasno: da zaželene edinosti ni, da smo dejansko zelo daleč od onih idealov, za

katere so naši mučeniki umirali. Za nekoga, ki je stalno v vrtincih vseh teh gibanj, je težko izluščiti dokončno in pravilno sodbo, saj čas in odmaknjenoost onih dni zelo zatemni ideale. Na drugi strani je pa tudi resnica, da, če ideali borcev pred 25 leti ne postanejo spet skupna osnova vseh naših pokretov in organizacij, potem je naša borba Sisifovo delo, ki bo prej ali slej obsojeno na smrt. Vem, trde so te besede, pa se jih ne morem iznebiti. In to boli.

Tisočkrat sem se že vprašal samega sebe, zakaj vendar imajo komunisti tako strahotne uspehe po vsem svetu in to kljub temu, da je njihov edini cilj zasužnjenje človeštva in popolno uničenje vseh človeških vrednot. Odgovor je vedno isti. Prvič zato, ker so disciplinirani, drugič zato, ker so navdušeni za svoje perverzne „ideale“ in tretjič zato, ker ne štejejo žrtve pri svojem delu. Ali niso ravno te tri stvari prokletstvo za ves zapadni svet in za nas? In če se bomo od komunistov naučili discipline, navdušenja za naše ideale in pripravljenosti na žrtve in nesebično delo, potem bo komunizem postal blagoslov za ves zapadni svet. Vsakdo ve, da je komunizem kot sistem prej ali slej obsojen na smrt, ker je protinaraven, protičloveški, zanikanje vsake dobrine, naravne in nadnaravne, popolnoma nesprejemljiv za naravnega človeka. Zato ni čudno, da smo priče tega razkroja prav povsod. Toda konec njihovega sistema bo prišel šele tedaj, ko bomo mi disciplinirani kot oni, mi navdušeni za naše ideale kot oni, mi pripravljeni za delo in žrtve kot oni, mi enotni in združeni kot oni. To velja za ves zapadni svet in posebno še za nas Slovence.

Vsi vemo, da je komaj 20 milijonov registriranih komunistov po svetu in so največja sila na svetu. Pod svojo kruto in tiransko oblastjo imajo skoraj polovico človeštva. In to so dosegli v 51 letih. Saj jim zaradi njihovih uspehov ne pojem slavo; vsi vemo, kako in zakaj so vse to dosegli. Vse to omenjam samo zaradi tega, da bi mi uvideli, zakaj mi nimamo uspehov danes, ali pred 25 leti.

Pa pojdemo nazaj k obletnici. Mislim, da jih je prav malo med živimi, ki so šli skozi vse tri postaje slovenskega križevega pota: Grčarice, Turjak in Kočevje. Saj nimam namena popisovati dogodkov, iskati krivde, ali obsojati; naj to drugi store, ki se smatrajo za zmožne. Jaz bi rad navedel le nekaj primerov, kako so pravi borci gledali na položaj pred 25 leti, in kako jih je Hljub različnim političnim gledanjem in kljub pripadanju k različnim skupinam vodila v njihovi borbi samo ena ideja: boj za svobodo domovine in krščanske ideale.

Grčarice. Dan predno so bile Grčarice popolnoma obkoljene od partizanov. Z Milanom Kranjcem sva sedela na hodu pred šolo. Borci so utrjevali postojanko, pripravljali orožje, prepevali; seveda se niso zavedali, kako črni dnevi so pred njimi. Najin pogovor je bil seveda o borbi, pretekli in prihodnji. Med drugim je Milan dejal: „Če ne zmagamo, nas bo samo ta prokleta kranjska politika pokopala. Če v tej usodni uri slovenske zgodovine ne pridemo do edinosti in nismo pripravljeni pozabiti preteklosti in sedanjosti in se združiti v eno samo mogočno vojsko, ki bo imela samo en ideal,

rešitev domovine in krščanske civilizacije, potem je boljše, da vržemo puško v koruzo. Samo nedolžne žrtve bodo padale.“ Tako je gledal na položaj eden največjih četniških junakov. Narodni heroj, ki je samo nekaj dni pozneje položil svoje mlado življenje na oltar domovine. „Daj Bog, da bi bilo tako,“ sem odgovoril, stisnila sva si zadnjič roke; še eno smo skupaj zapeli, pa sem odšel proti Ribnici.

Turjak. Nad osem sto nas je bilo tam za grajskimi zidovi. Na stotine idealnih borcev, ki so že v neštetih borbah pokazali svojo hrabrost in idealizem po vsej Dolenjski in bili tudi v tej uri pripravljeni dati vse za svobodno domovino. Usoda Turjaka je znana. Po osmih dneh strahovite in junaške borbe je padel in borci, ki so preživeli, so se s solzami v očeh predali partizanskim „zmagovalcem“. Od tistih usodnih dni je bilo porabljeno mnogo črnila in papirja; ne samo za opisovanje borbe in junaštva naših borcev, pač pa za iskanje krivde in odgovornosti za padeč Turjaka.

Znano je, da so bili zbrani v Turjaku zastopniki vseh političnih skupin in vseh barv, za najrazličnejšimi povelji, ukazi in nasveti svojih političnih predstavnikov, ki seveda niso bili med borci. Vsi ti zastopniki pa so seveda hoteli uveljavljati svoja navodila. Poslušal sem vse, bil priča mnogih razgovorov. V teh 25 letih sem čital mnogo člankov o Turjaku, toda vsa ta popisovanja so navadno pobarvana z osebnostjo pisatelja, oziroma z njegovo politično pripadnostjo pred 25 leti, ali pa z njegovo pripadnostjo danes. Zato ni čudno, da je toliko nasprotujočih si „dejstev“; vsakdo hoče opravičiti svojo strankarsko pripadnost ali svojo barvo.

Kot eden, ki je preživel Turjak, pribijem eno: **Turjak je padel zaradi naše politične needinosti.** To so zadnje dneve jasno videli tudi turjaški borci sami. Prisega borcev pred predajo je prejasen izraz njihove miselnosti.

Kočevje. Med turjaškimi ujetniki sem bil tudi jaz. Kaj so komunisti počeli z nami na turjaškem marofu, na potu proti Rašici in v Velikih Laščah, je drugje popisano. Z krašenim vlakom — prvi vlak „svobodne Slovenije“ — so nas odpeljali v Kočevje, kjer smo že našli v grajskih ječah grčarske četnike. Svojo usodo smo od tu naprej delili z njimi. Tudi to je drugje popisano. So pa nekateri ideali, ki ne smejo v pozabo, če na take stvari sploh še kaj damo.

France Malovrh. Saj je znano, da je bil predstavnik izrazite politične skupine. Obsojen je bil na smrt. V senci smrti je presojal preteklost in svoj žalosten položaj in njegove zadnje besede, ko je zapuščal celico št. 1, kjer sem bil tudi jaz, so bile: „Pozdravi moje prijatelje! Povej jim, da odhajam nedolžen na morišče. Povej v Ljubljani, da je samo v slogi moč! Vsi medsebojni prepiri naj nehajo, sicer bodo terjali nove žrtve! — To je oporoka in spoznanje moža — duhovnika, ki je dal vse, kar je imel, v službo domovine.

Gabriel Capuder. Tudi tega so po nekaj dneh prepeljali v prvo celico, tudi on je bil obsojen na smrt. Bil je pripadnik drugega političnega tabora kot četniki. Enemu od četnikov ni bilo po volji, da so Capudra vrgli mednje in da bo skupaj z njimi na „procesu“. Capuder pa je dejal: „Pri-

jatelj, mlad sem še, ne poznam političnih intrig, toda ljubim svobodo in svoj narod, zato sem tu. Upam, da so to tudi tvoji ideali. Vem, da je tu zadnja postaja mojega življenja, da bom umorjen. Da pa bom dokazal, da ljubim tudi tebe, ti bom vsak dan, dokler nas ne ubijejo, odstopil svojo porcijo hrane.“ Istočasno sta bila ubita in v skupnem grobu počivata.

Tonček Šinkar. Kdo ga ne pozna — in njegovega junaškega zagovora pred kočevskim sodiščem. Toda vsa njegova osebnost je stopila na dan, ko je bil odpeljan iz celice št. 1 na hodnik pred ječo. Predno so ga zvezali z žico in vrvjo, je vprašal partizanske stražarje, ki so stali ob steni hodnika: „Kdo me bo ustrelili.“ „Jaz, hudič,“ se je oglasil najbližji stražar. „Prav,“ je rekel Tonček, „ker vem, da boš to storil samo iz zaslepljenosti ti podarim svoje gojzarje za spomin, pa tudi v znak, da ti vse odpuščam.“

Zupančič. Prvega imena res ne vem. Bil je naš paznik v kočevskih zaporih; seveda prisilno mobiliziran. Ko je videl naše žalostno stanje in lakoto, je ponoči nabral pol vreče sadja po kočevskih vrtovih in ponoči prinesel vrečo v celico št. 1. „Vem, da ste nedolžni“ je dejal, „pa jaz sem brez moči. Naj vam vsaj s temi pol gnilimi jabolki dokažem, da je moje srce z Vami. Upam, da bo prišel čas, ko bomo vsi stali v istih vrstaх.“ Nekdo je njegovo delo naznanil partizanom, pa so ga naslednjo noč ustrelili.

Takole bi lahko še in še našteval resnične zglede resničnih junakov. To so bili možje, ki so gledali smrti v obraz, ki so s svojimi življenji plačali svoja prepričanja. In vsa njihova pričevanja imajo samo en odgovor: rešitev je samo v edinosti, samo v borbi za prave ideale, vse drugo mora odpasti in iti v pozabo!

Vsi borci, ki so padli v Grčaricah, Turjaku, Kočevju, vsi ki so bili umorjeni „sojeni“ ali nesojeni, so danes edini. Mučeniška smrt jih je združila in jih postavila v „dvorani slave“. Toda potrebno je bilo umreti, da so postali edini. Pa je zanimivo, da so čutili isto, predno jim je smrt dala zadnji udarec.

Tako umirajoči in mrtvi pred 25 leti; oni ki jih opevamo, proslavljamo, se jih spominjamo.

Kako pa živimo po 25 letih. To je bolečina, ki skeli, nas obtožuje in obsoja in zamedli svetel spomin naših pravih borecev in junakov pred 25 leti.

V istem taboru smo še vedni „mi“ in „oni“, v isti politični skupini so še vedno „naši“ in „njihovi“, v istem narodu smo še vedno „eni“ in „drugi“. Tako nam domovina ni „zdravje“, ampak „vlačuga“, ki jo rabimo takrat, ko nam pride prav. Domovina je samo ena, nedeljiva, neprecenljiva, vredna vse ljubezni; in vse druge aspiracije — osebne ali strankarske — se morajo umakniti! Sicer bomo popolnoma umazali spomin pravih borecev izpred 25 let.

Vse tole se je kot vrtnec preganjalo v moji glavi, ko ste drugi praznovali 25 obletnico v Milwaukeeju. Napisal pa sem tale epilog samo zato, da bi pravih borecev res nikdar ne pozabili. Pa tudi zato, da bi se od njih kaj naučili.

Tone Koritnik

Štefan Alič bi bil rad heroj

(Odgovor na knjigo SV. URH)

Dobil sem v roko knjigo SV. URH, ki jo je napisala Štefanija Podbevšek. Knjiga je polna nesoglasij in izjev, ki pobijajo druga drugo in jemljejo knjigi vsako vrednost in verodostojnost.

Ker Štefanija Podbevšek v tej knjigi omenje tudi mene v zvezi z aretacijo Francke Zupančič (Oračeve) in pa Štefana Aliča iz Zg. Kašlja, moram odgovoriti in povedati, kako je bilo v resnici s tisto patrolo.

Na straneh 310 in 311 Štefan Alič piše v omenjeni knjigi o dveh patrolah, ki sta 8. oktobra 1943 odpeljali Francko Zupančič in njega. Opisuje, da je devet domobrancev z rdečimi peterokrakimi zvezdami na čeladah prišlo na njegov dom, da ga aretirajo. Pravi, da je takoj spoznal Zdravko Novaka iz Vevč in Gruma iz Slap.

Kakršna patrola je to bila, jaz ne vem. Ne spomnim se, da bi bila Zdravko Novak iz Vevč in Grum v patroli, v kateri sem bil tudi jaz.

Spomnim se pa, da smo šli no Štefana Aliča: Dolčič Franc, za Bratuna nisem siguren, in jaz. Odpeljali smo ga po Zaloški cesti proti Polju. In je reš, da me je Alič vprašal, če lahko opravi svoje potrebe, kar sem mu tudi dovolil. Ker ni bil zvezan — kot so delali partizani — je zbežal po njivi proti Tomšiču. Nihče ni točel za njim. Tudi streljali nismo za njim. V bližnjem gozdu so bili Nemci s svojim flakom in bi lahko začeli streljati na nas. Da smo obšli Nemce, smo šli proti Polju pod cesto po železniškem tiru vevške železnice.

Alič dalje piše, da smo šli za njim ter z baterijami svetili na vse strani. Keže, da se hoče napraviti heroja, ker piše, da sta prišli še dve nemški patroli v pomoč, tako važen naj bi bil on.... To si je popolnoma izmišlil.

Z menoj se hoče tudi nonorčevati, češ da sem se šopiril z italijanskim mitraljezom. Jaz se na ne bom nič norčeval, ker tisti mitraljez ni bil italijanski ampak čehoslovaška zbrojevka, katero sem odnesel partizanom iz Ljubljanske brigade v Tomišlin. Po vadeu Turiaka smo namreč bili ujeti in partizani so nas takoj mobilizirali in nam dali tudi orožje. Ob prvi priliki pa smo z orožjem vred pobegnili od partizanov; istočasno z menoj tudi Dolčič Franc in France Holozan.

Podbevškova hoče v svoji knjigi SV. URH prikazati obrambo poštenih ljudi proti komunističnim zločincem kot — zločin. Vsakemu, kdorkoli se ni udeležil O. F., hoče naprtiti kak zločin, — samo da bi ga pred bralcem njene knjige predstavila kot zločinca.

Ne gre pa danes več za to, kaj piše Podbevškova in njej slični pisuni, ki so v službi zločincev; važno je to, kaj je resnica in kaj je laž. Resnica

pa je, da je hotela komunistična O. F. priti na oblast na ta način, da je zločinsko pomorila na desettisoče poštenih Slovencev.

Če že nam domobrancem očitajo, da smo morili, potem povemo, da so komunistični partizani morili nedolžne ljudi, dočim smo se mi borili samo — proti zločincem. Vsi, kolikor smo jih domobranci postrelili, so bili sami zločinci. Podbevškova sama v knjigi SV. URH navaja za vsakega kom. aktivista, katere zločine je naredil po naročilu O. F.

ZA ČIŠČENJE POJMOV

E. O.

Mladi rod — upanje naroda

Velika je skrivnost komunističnega napredovanja, ki se kljub zločinom in neuspehom ne ustavi. Verjetno je pred tem dejstvom že marsikdo postal; še bolj gotovo pa je, da nihče od nas ni prišel do zadovoljivega odgovora.

Pred dnevi mi je prišel v roke članek „Nedokončana revolucija“, v katerem pisec poudarja zavest zgrajenega komunista, ki ni navadna zagrizenost, ampak naravnost vera v zmago komunizma po vsem svetu.

Zlepa se mi kakšna stvar še ni tako zajedla v glavo, kot ravno ta poudarek zavesti, ki ni samo prazna fraza, ampak podprta s pripravljenostjo na žrtve. Komunizem prav gotovo ne zmaguje zato, ker je po svojem bistvu protinaraven, brezbožen in nečloveški, ampak zato, ker ima ljudi, ki so si za cilj postavili zmago komunizma in so za to zmago pripravljene vse žrtvovati. Če pomislimo na to, si moramo temeljito izprašati vest, kako je z narodno zavestjo pri Slovencih, ali če hočemo bolj specifično: kako živa je v nas protikomunistična ideja?

Predvsem moramo vedeti, da so močni poedinci začetniki neke ideje. Izpeljali in dokončali jo bodo le, če so vanjo zadosti prepričani, če imajo pot do cilja začrtano in če so za to idejo pripravljene tudi na žrtve. Šele izpolnitev teh pogojev bo ogrela maso, ki se navadno vali iz ene na drugo stran, kjer vidi največ trenutnih koristi. Kdor je videl „preobrat čez noč“ pri Slovencih v maju 1945. leta, temu je poznan lep primer mase. Pa recimo, da je bila večina ljudi zavedno protikomunistično usmerjena — vsaj na zunaj je to bilo vidno — toda naš narod je bil tako nesrečen, da v času, ko je vse zaviselo od močne roke, ni imel nikogar, ki bi res vedel, kako voditi narod. To pa je le posledica zgrešenega političnega življenja med obema vojnama, ko je bilo veliko učiteljev postave, manj poslušalcev, najmanj pa tistih, ki so po postavi živeli. Ni nam treba iti posebno globoko v politično dogajanje pri Slovencih, pa bomo našli marsikatere napako, ki je pripomogla h katastrofi.

Zakaj je n. pr. bilo potrebno, da se je SLS vezala s komunisti pri občinskih volitvah v Ljubljani, da bi premagala liberalce? Zakaj je bilo treba reševati komuniste iz zaporov? Zakaj se je na državne, banovinske, občinske in druge stroške šolalo toliko študentov, od katerih jih je velik procent študiral le komunizem in se pripravljaj na revolucijo proti lastnemu narodu?

Le kje so odgovorni imeli oči in ušesa, da niso nič videli in nič slišali, kaj se je godilo okoli njih?

Kdo je sedel v uredništvu vodilnega slovenskega dnevnika Slovenca? Dolga je tudi vrsta tistih, ki so zlorabljali vero, in na račun vere, fajmoštrov in raznih politikantov sedeli in vohunili po občinskih in državnih pisarnah! Nihče jim ni prišel na sled, ker se nihče ni vtikal v njihovo delo, če so le znali kimati in niso preveč ogrožali stolčkov dostikrat nesposobnih strankinih županov in drugih uradnikov. Veliki večini je šlo le za oblast, pa če je bila še tako nepomembna.

Pa pojdemo še dalje, prav v dni revolucije! Kje je bilo „vodstvo“ ko je narod umiral v stotinah? Poskrili so se gospodje in v upanju, da jih bodo Angleži po vojni postavili na oblast, ohranjali „čiste roke“. Kje je bil ob Turjaku postavljeni poveljnik Ernest Peterlin, ko je bilo treba iz ljubljanske udobnosti na teren varovati življenja?! Upam se trditi, da bi poveljnik Peterlin v tistem trenutku lahko združil protikomunistično vojsko ter premagal komuniste tudi v Sloveniji. S tem bi nastal položaj, ko bi se zavezniki dvakrat vprašali, komu naj dajo pomoč; s komunisti bi prav gotovo opravili, saj je bila Srbija tedaj očiščena. Da poveljnik svoje dolžnosti ni izvršil, je dejstvo, krivdo pa nosijo tisti, ki so ga na to mesto postavili, kakor tudi njemu podobne vojaške pritlikavce ob koncu vojne.

Doba okupacije je značilna tudi z druge strani. Kaj je bilo treba treh legij, ko je šlo za reševanje enega slovenskega naroda? Tu so grešili vsi, največja stranka pa največ, ker si je lastila vso oblast. Pomoč bi še sprejeli, toda sodelovali nikoli. Sicer so komunisti delali isti greh. Tudi oni niso bili monolitni, partizanstvo je bilo vsaj v začetku polno frakcij; a komunisti so za izpolnitev cilja poznali samo trdo pest in komando Partije. Vse so postavili na kocko, a ker so bili pripravljeni tudi na žrtve, so uspeli, čeprav so bili v velikanski manjšini.

Slovenske demokratske stranke so v tem boju imele veliko prednost, ker so imele narod za seboj. Odpovedale pa so taktično, ker niso imele človeka tolike avtoritete, da bi znal vse združiti, ali pa bi imel toliko modrosti, da bi za dobro naroda znal pozabiti egoistične strankarsko-politične ambicije.

Preprosti narod se je spontano združil v domobranstvu, vodstvo pa je odpovedalo. Na načrtih je hotelo pričakati konca vojne. Ko je bila vojna končana, pa pred seboj niso imeli drugega, kot željo po oblasti; to drži za one doma, še bolj pa za begunsko „vlado“, katere edina politična naloga je bilo neprestano medsebojno preklanje za oblast drugega nad drugim.

Nič čudno ni, da po takih „neuspehih“ nihče od merodajnih še po tri-

indvajsetih letih nima časa, da bi popisal zgodovino in potrdil krivico, ki so jo zmagovalci storili slovenskemu narodu. Bivši politiki se drže starih kolesnic in vztrajajo na svojih 30 let starih mandatih, narod pa je spet prepuščen samemu sebi in išče kot v dneh, ko je komunizem v znamenju OF nad njim zavihtel srp in kladivo.

Kje pa je v vsem tem dogajanju emigracija? — Odgovor je žalosten.

Kar je imela generacija za časa revolucije res idejno močnega in narodno zavednega, je bilo poklano in uničeno. Emigracija je z malimi izjemami bolna in mlačna, ki je nič ne zanima. Mnogi, ki bi nas morali voditi, gledajo le na to, da se jim vrata v rdeči raj čim bolj naširoko odpro. Še nekateri duhovniki na komunizem ne gledajo, kot smo gledali včasih.

Nihče ne pričakuje laskavih pohval ali bombonov; toda zločin je zločin bil in bo in tako ga je treba vzeti, četudi se časi spreminjajo. Ker so mnogi lestvico vrednosti prikrojili po svojih nazorih, zmenjava raste na vseh področjih; materializem pa spodjeda narodnostne in tudi verske korenine.

S tem ne mislim na one v domovini; oni so sužnji, ki ne smejo govoriti. Govoriti bi morali mi v svobodnem svetu. Ker pa to svojo dolžnost zanemarjamo, ker se nekateri nobene stvari ne boje bolj, kot spregovoriti besedo komunizem, da besedo domobranec sploh ne omenjam, bomo pripomogli, da bo slovenska emigracija v zgodovini zaznamovana z veliko črno piko mlačnežev, kakor bo partizanstvo zapisano s krvavimi črkami morilcev.

Emigracija, kakršna je, je za narod mrtva. Če bi rdeči danes imeli priliko obračunati z nami, bi nas večino pobili, ne zato, ker smo protikomunisti, ampak zato, da bi jim ne bili v napoto kot ljudje, katerim so trebuh, dolar, in nezanimanje smisel življenja.

Pr vsem tem nam ostane le eno upanje — narod doma. Mladi rod naroda, ki hoče živeti v svobodi, je ostal, kakršen je bil, ko je svoje sinove pošiljal v VS in domobrance.

Meščanstvo se je tudi v tej rdeči protinarodni zaroti izkazalo, kakor je odpovedalo pod Nemci in raznimi reformatorji; kar pa je bilo zdravega, je ostalo, in tega tudi rdeči vihar ne more podreti.

Moral je priti komunizem, da je počistil z zagrizenostjo in farizejstvom. V strahu pred narodom je skušal zabrisati vsako sled na preteklost, a v resnici je s tem omogočil, da je mladi rod pozabil na nasprotstva preteklosti in od vseh strani zatiran, spet našel svojo življenjsko silo in narodni ponos. Na razvalinah preteklosti vstaja mladi rod, seme nepremagane, uporne krvi svobodnjakov. (Ne ozira se na preteklost, nič nima na vesti, zato neustrašeno zahteva red in svobodo.

Tema za razmišljanje:

Če nam je od vsega začetka jasno, kje smo in kam hočemo, bomo lažje presodili, kaj in kako moramo delati

Abraham Lincoln

Misli ob petdesetletnici Jugoslavije

Ko so konec preteklega oktobra Čehi in Slovaki praznovali 50-letnico svoje skupne države, so slavnosti trajale ves teden. Jugoslavija, ki je 1. decembra 1968 obhajala enak jubilej, še daleč ni bila deležna take počastitve. Spomnili so se je na njen 50. rojstni dan v domovini le posamezniki, v zdomstvu pa poleg posameznikov še tu in tam kakšna skupina.

Če bo Jugoslavija učakala 100 let, bo takrat njeno slavje prav gotovo veličastno; toda ostal bo žalosten spomin na njen polstoletni jubilej, ki ga je velika večina njenih sinov in hčera pozabila, če že ne prezrla.

Prezrli so letošnji življenjski jubilej Jugoslavije tisti, ki v njej vladajo: komunisti. Za njih je bila Jugoslavija "buržujska" od njenega rojstva, pa vse dokler niso oni v njej prigrabili oblasti. Sovražili so jo in ji izpodkopavali temelje. Ko so leta 1941 nacisti in fašisti zasedli Jugoslavijo in jo razkosali, naši komunisti niso mogli prikriti svojega veselja. Eden izmed vodečih med njimi — Boris Kidrič — je tedaj ves zadovoljen zapisal: „Ni več nestvora, imenovanega Jugoslavija!“ Šele ko so prišle direktive od Stalina, da Jugoslavija more ostati, so se komunisti na področju Jugoslavije čez noč prelevili v njene branitelje. Vendar 1. decembra še iz starega sovraštva niso hoteli prevzeti za državni praznik, marveč so namesto njega vpeljali 29. november 1945 kot začetek "njihove" ali Titove Jugoslavije.

Kdor bi se doma drznil javno praznovati 1. december, bi se hitro znašel v zaporu kot "sovražnik ljudstva". Zato je bil tudi 1. december 1968 v Jugoslaviji navaden dan, tako kot je že od leta 1941 naprej. Praznovali so ga skrito, v svojih srcih tisti, ki so ostali zvesti Jugoslaviji, rojeni 1. decembra 1918.

Jugoslovanom, ki žive v svobodnem svetu, nihče ni branil praznovati 50-letnice nastanka njihove matične države, pa vendar je bil odstotek tistih, ki so to storili, zelo nizek.

Izseljenci izpred druge svetovne vojne v svoji veliki večini — vsaj tukaj v Argentini — hočejo biti v dobrih odnošajih s Titovimi predstavništvami in se zato ravna po njihovih navodilih. Šli so tja, kjer so praznovali 29. november, ali pa nikamor.

Povojna emigracija, ki je protikomunistična, ima zopet "svoje" razloge, da 1. decembra ne praznuje.

Nekateri so separatisti. Beseda Jugoslavija pomeni za njih nekaj odioznega, in 1. december 1918 črni dan v zgodovini njenih narodov.

Separatisti so najmočnejše zastopani v hrvaški poveljni emigraciji; skoraj stoo odstotno. Pri Hrvatih se je rodila jugoslovanska misel in prav od njih je dobila najtežje udarce.

Na Slovenskem je separatizem prišel do večjega izraza pod okupacijo. Izpovedovali so ga komunisti in pa tudi del njihovih nasprotnikov.

Medtem ko so ga komunisti opustili, so ga drugi še naprej razvijali in ga še vedno razvijajo na tujih tleh.

Tudi med Srbi ne manjka ogorčenih separtistov, katerim je jugoslovanska misel "jugoslovansko bunilo", ki naj bi bila kriva vojaškega poraza leta 1941 in ustaških pokoljev nad njihovimi rojaki.

Medtem ko se med slovenskimi in hrvaškimi separatisti zapažajo medsebojne simpatije in stiki, so srbski separatisti osamljeni.

Drugi del jugoslovanske protikomunistične emigracije je glede Jugoslavije ravnodušen. Ni proti njej, pa tudi ne čuti domovinske ljubezni do nje. Njihov patriotizem sega samo do meja ozkega, lastnega narodnega ozemlja. Takšni med Srbi praznujejo skupaj z njihovimi separatisti namesto 1. decembra Vidov dan, svoj stari državni praznik, ki je v Jugoslaviji bil ponižan s prvega na drugo, oziroma tretje mesto. Pri slovenski protikomunistični emigraciji pa je ta skupina, ki je najštevilnejša, uvedla praznovanje 29. oktobra 1918, dneva ko smo se Slovenci osvobodili habsburškega gospostva. Ker je 29. oktober vsebinsko šibkejši od 1. decembra, katerega naj bi nadomestoval, so ga pred leti okrepili s tem, da so ga proglasili še za Dan slovenske zastave.

Če v protikomunistični emigraciji iz Jugoslavije odštejemo tiste, ki niso praznovali njenega zlatega jubileja bodisi iz sovraštva, bodisi iz ravnodušnosti do nje, ostane le peščica, ki so ji ostali neomajno zvesti. To so Srbi, Slovenci in Hrvatje, ki nosijo v sebi poleg ljubezni do vsega, kar je slovansko, še trdno prepričanje, da sta varnost in neovirani napredek njihovih narodov zagotovljena edino v Jugoslaviji; seveda v svobodni Jugoslaviji, prosti vsake diktature. Njihova maloštevilnost jim ne povzroča malodušja. Zavedajo se namreč, da so ali zadnji mohikanci ali pa seme nove — tretje — Jugoslavije, ki ji bo dano praznovati leta 2018 stoletnico zedinjenja.

Častna pa je ena kot druga vloga.

IZJAVA

Svobodna Slovenija je v številki 45 z dne 7. novembra 1968 poročala, da je predsednik Narodnega odbora, dr. Miha Krek sprejel g. Jožeta Jenka kot zastopnika D.S.P.B. „Tabor“.

Čutim svojo dolžnost, da obvestim slovensko javnost, da se nisem prijavil za sprejem kot zastopnik D.S.P.B. „Tabor“, ampak izključno kot pooblaščenec podpisnikov spomenice, katera je bila namenjena dr. Mihi Kreku, kateremu sem tudi izrecno povedal, da prihajam k njemu samo v imenu podpisnikov spomenice.

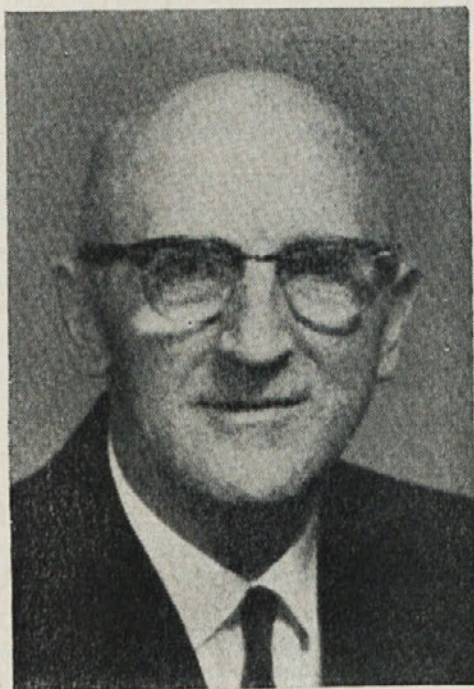
Bs. As. dne 15. novembra 1968.

Jože Jenko

NAJNOVEJŠI SVETOVNI DOGODKI SO POTRDILO PRAVILNE SMERI, KI SE JI TABOR NITI ZA TRENUTEK NI IZNEVERIL. — ZATO SMO PREPRIČANI, DA BO SLEHERNI SLOVENSKI PROTIKOMUNIST NE GLEDE NA SVOJO OSEBNO POLITIČNO OPREDELJENOST ODSLEJ ŠE BOLJ PODPRL NJEGOVO VSESLOVENSKO POSLANSTVO V NEODJENLJIVEM DELU ZA BOGA - NAROD - DOMOVINO!

NAŠI MOŽJE

Janez Varšek – 65-letnik

Na sam sveti večer je praznoval naš dragi g. Janez svoj petinšestdeseti rojstni dan. Kdo mu jih more prisoditi? Saj je njegov korak še mladeniško prožen in lanske salte iz veletoča na drogu na zadnjem telovadnem nastopu na Slovenski pristavi so bile pravo „nasprotovanje“ kalendarju in štetju let. Da, g. Janez je še danes zvest reku: Zdrav duh v zdravem telesu! Da, telovadba je njegov pravi poklic. Tu je g. Janez doma. Tu ne pozna miru, ne oddiha. Vedno še poln mladostnega idealizma in elana navdušuje in osebno vodi in vadi mladce in mladenke, da bi tako podaljšal življenje slovenski telovadnošportni organizaciji tu med nami v Clevelandu. Ve, da je telovadba res slovenski šport,

saj v Sloveniji pred zadnjo vojsko ni bilo fare, kjer ne bi imeli poleg prosvetnega društva tudi telovadni odsek, Orla oz. pozneje Fantovskih odsekov in na drugi strani Sokola.

G. Janez je bil rojen na Viču v Ljubljani. Služboval je na bivši Banski upravi, ves prosti čas pa je posvetil telovadbi. Njegovi uspehi v orlovskih vrhunskih vrstah so ga pripeljali v Prago, Brno, Pariz in druga mesta Evrope, kjer se je vedno uvrstil med najboljše orodne telovadce in tako častno zastopal svojo organizacijo, kakor tudi svojo domovino. Prav tako je bil pozneje nadvse delaven in uspešen orodni telovadec in društveni delavec-učitelj pri Fantovskih odsekih in Dekliških krožkih. Na koncu vojske pa je kot odločen protikomunist s svojo družino zapustil domovino in preko Vetrinja prišel v špital na Dravi, kjer je takoj začel organizirati in vaditi mladino v tem lepem športu. Po razpusti lienskega taborišča je bila delavnost g. Janeza in drugih bratov-telovadcev nadvse uspešna. Ivo Kermavner, Janez Varšek, Natlačen, Čop, Grmek, Arhar in drugi so poleg duhovnikov v cerkve dajali v negotovih in težkih dneh mladini veselja in volje, da ni v brezdelju zapadla melanholiji, temveč je bila vedno zaposlena, tako tudi v športu in telovadbi. Pri treniranju te mladine ima Janez Varšek vidno, če ne najvidnejše mesto. Janezova nesebičnost, skromnost in veliko potrpljenje so brez dvoma njegove največje odlike. Kot je bil gotovo vesel svojih uspehov, tako, če ne še bolj, je bil in je še zdaj vesel uspeha onih, ki so šli skozi njegovo „šolo“. Tudi po prihodu v Ameriko g. Janez ni sedel „na zapeček“, temveč je s prijateljem Ivom Kermavnerjem storil vse, da je tudi med nami nastala in zaživela telovadna organizacija in da še danes živi. Ne morem popisovati podrobno dela v tej organizaciji, ker ga tudi ne poznam, vem pa eno, brez Janeza bi danes in že dolgo let ne bilo v Clevelandu Slovenske telovadne zveze in ne vrveža ob večerih v cerkveni dvorani sv. Vida, kjer večer za večerom zbira svoje „zveste“ in jim posreduje spretnost in znanje, ki jo mladina tako rabi posebno še v Ameriki, kjer je tako malo širšega športnega udejstvovanja, „saj se ne izplača...“

G. Varšek pa ni samo telovadec. Najdemo ga kot dobrega igralca in režiserja tako pri Slovenskem odru kot pri Liliji. Je tudi delaven in zvest član našega društva od vseh početkov.

Ni moj namen pisati njegovega „življenjepisa“. Rad bi le skromno osvetlil lik moža, ki je posvetil vse svoje moči športu in delu za druge. Sam osebno skromen, nezahteven in tih, je bil skozi leta odličen organizator, voditelj in vaditelj v naših organizacijah, posebno še v telovadnih. Vse življenje je s ponosom in tudi z lepim uspehom zastopal svoje katoliške telovadne organizacije ter s tem tudi svoj slovenski narod. V organizacijah in delu je dočakal svoj lepi jubilej. Prav je, da mu vsaj za ta praznik, ko večina med nami že stopa v pokoj, — prav je, da mu ob tej priliki rečemo prav po domače: „Janez, saj poznaš našo slovensko nerodnost, površnost, in tudi še kaj hujšega. Pa vendar smo Ti iz srca hvaležni! Bog naj Ti dá zdravja in moči, da boš še dolgo „treniral“ našo mladino, in Bog naj Te ohrani srečnega, zdravega in zadovoljnega ob svoji dobri in skrbni soprogi gospej Joži ter hčerkah in njihovih družinah.

Še na mnoga leta, dragi Janez!

Bog Te živi!

Priznanje in čestitke

V začetku 1969 bo znani slovenski javni delavec **Zdravko Novak** praznoval svojo šestdesetletnico. Tiho in neumorno deluje Zdravko za slovenski dobrobit že skoro 40 let. Koliko žrtev je doprinesel, koliko dobrega je storil v letih

svojega javnega udejstvovanja in koliko ljudem pomagal, verjetno ne bomo nikoli točno vedeli. Vemo pa, da ga je sama dobrota in v njem nenehno prizadevanje delovati v korist svojega rodu. Prav in potrebno je, da se ob tem jubileju vsaj s skromnimi vrsticami spomnimo našega jubilaranta, ki ni nikdar iskal časti, in da mu ob tej priliki izrečemo naše javno priznanje.

Zdravko Novak je bil rojen 12. 1. 1909 v Ljubljani. Šolo je obiskoval v Ljubljani in v Devici Mariji v Polju. Po končani nižji klasični gimnaziji v Ljubljani je obiskoval gremialno trgovsko šolo. V svojih mladih letih je pomagal doma v trgovini in tudi že aktivno deloval pri Orlu. V tej organizaciji je dobil svoje prve izkušnje o društvenem delu, ki jih še danes tako temeljito izpopolnjuje. V letih 1930—36 je imel svojo lastno trgovino v Spodnjem Kašlju, toda zaradi takratnih slabih gospodarskih razmer je to opustil in prevzel mesto občinskega tajnika v Križah na Gorenjskem. O tem delu vedno rad govori in gorenjski ljudje — posebno še čevljarji iz Križ in okolice so še vedno njegovi najlepši „spomini“. Kot tajnik je pripravil pravila za Združenje občinskih tajnikov — torej za organizacijo, ki naj bi zastopala delavske koristi občinskih tajnikov, ki so bili dostikrat popolnoma odvisni od vsakokratnih županov oz. režimov, ki so bili na oblasti. Organizacija je razvila široko delavnost, toda vojna vihra je tudi njemu

prekrižala mnogo načrtov. Zdravko se je takrat s svojo družino umaknil z Gorenjske in se vrnil domov v Polje. V domači občini je prevzel vodstvo prehranjevalnega urada. To službo je vršil z vso njemu prirojeno vestnostjo, a med tem doživel marsikatero razočaranje, med drugim tudi konfinacijo na Rabu.

Poleg redne službe je Zdravko vedno aktivno deloval v prosvetnih organizacijah, mnogo študiral in marsikaj napisal. Tako povest Cilka, nešteto črtic, poročil, kritik, obvestil in ne smemo pozabiti — njegovega dela pri slovenski Taliji — naj omenim samo dramatizacijo povesti Grče, katere prvo predstavo smo imeli priliko videti na clevelandskih deskah. Leta 1935 se je poročil z Milko roj. Trpin. Tudi njegova žena je bila vseskozi navdušena prosvetna delavka in navdušena oderska igralka. V zakonu so se jima rodili štirje otroci: Magda, Zdravko, Mojca in Jože.

Po ustanovitvi domobranstva 1943 je postal tudi aktiven domobranec. Maja 1945 se je z družino in z mnogimi Poljčani-protikomunisti umaknil na Koroško, katerih zastopnik in varuh je bil vseskozi na poti v begunstvo in pozneje po taboriščih. Tudi v begunstvu Zdravko ni miroval. Že v št. Vidu na Glini, kakor tudi pozneje v Bistrici na Dravi in Kellerbergu je delal v slovenski pisarni, bil nadvse priden in vesten upravnik taboriščne tiskarne, ki je tiskala Taboriščnika, Vestnik, Begunčka in mnoge priložnostne publikacije. Tudi po prihodu oz. priselitvi begunskega lienškega taborišča v Špital je ostal zvest tiskarni in upravniško-pisarniškem vodstvu tiskarne.

Po težkih letih begunstva je Zdravko s svojo družino prijadral v Ameriko in se naselil v clevelandski okolici, pozneje pa v Clevelandu.

Zdravko kljub težkemu delu v tovarnah tudi v novi domovini ni miroval, neumorno je delal naprej in še dela. Aktivno sodeluje pri cerkvenih in drugih društvih ter pridno piše. Že od vsega začetka je tudi član organizacije borcev in neumorno deluje v glavnem odboru ZDSPB-Tabor. Bil je tiskovni referent, vodil pomožno upravo in deluje v zgodovinskem odseku Tabora. Bil je zastopnik Mohorjeve celovške družbe, njegove največje, življenjsko delo pa je brez dvoma slovenska zamejska knjižnica. Nemogoče je v teh kratkih vrsticah prikazati veliko in nesebično delo našega slavljence, nemogoče orisati njegovo požrtvovalnost in njegov idealizem. Vedno in povsod je pripravljen podpreti vsako slovensko in katoliško ustvarjanje in delovanje. Vse, kar moremo storiti, je to, da mu ob njegovi šestdesetletnici izrečemo naše iskrene čestitke in zahvalo za njegovo delo.

Zdravko: Bog Te živi in Te ohrani zdravega svoji družini, kakor tudi nam svojim sodelavcem in prijateljem!

Še na mnoga leta!

Tvoji prijatelji-soborci

Dušan Dimnik – 50-letnik

Res, da me je bilo vedno in povsod zadosti, vendar se ne spomnim, kako in kje sva se spoznala. Vem samo, da se poznaša še kot mulca iz Maribora; kljub temu, da je bil Dušan Dimnik „ta dolgi Raufnk“ iz realke, jaz pa „Dečkec“ iz klasične gimnazije. Dušan Dimnik po vrhu še „sokolajnar“, jaz pa zagrizeni „čuk“. Mogoče sva se seznanila nekje pod Samotnim borom za Tremi ribniki, kjer smo pozimi skupaj z poznejšim Gininim soprogom Milkom Škofičem lomili dilce in trgali hlače. Mogoče sem ga spoznal na sokolskem telovadišču, kamor sem se mnogokrat zmuznil skozi planke iz igrišča ISSK-Maribora, kjer sem se poizkušal v nabijanju usnjenke, in kot zagrizen „čuk“ uril mišice na „sokolajnerskih“ bradljah, krogih, konju in drogu... Mogoče

pa sva se seznanila prav na igrišču ISSK-Maribora, kjer sva skupaj do hripavosti nabijala proti „švabskem“ SK-Rapidu... Ne takrat, ne pozneje, ko sem ga spet srečal kot študenta montanističnega oddelka tehnične fakultete v Ljubljani, pa celó ne takrat, ko sva se sredi rdeče revolucije srečavala na skupnem domobranskem braniku slovenskega poštenja za Boga-Narod-Domovino, kajpak še sanjal nisem, da bom nekoč tu, v daljni Argentini, s ponosom pisal te vrstice ob 50-letnici tega moža, ki je znal zgledno iti ravno, načelno pot skozi grenkih preizkušenj in neumornega dela polno življenje.

Verjamete ali ne; tudi Dušan Dimnik je namreč že srečal Abrahama...

Rodil se je 25. januarja 1919. leta v Trstu. Še istega leta se je vsa družina preselila v Maribor, ker oče in mama nista hotela v Vetrinju na Koroškem. V Mariboru je bil oče upravnik Dečjega doma (sirotišča), mama pa učiteljica. Po ljudski šoli je obiskoval realno gimnazijo v Mariboru do leta 1933, ko se je družina po očetovi smrti preselila v Ljubljano. Tako je leta 1938 maturiral v Ljubljani, nakar se je vpisal na montanistični (rudarski) oddelek tehnične fakultete, kjer so ga sredi študija dohiteli vojni dogodki s komunistično revolucijo in ga končno leta 1948 prinesli preko begunstva v Italiji na svobodno zahodno poloblo, v Argentino, kjer si v

Buenos Airesu služi vsakdanji kruh kot uradnik pri Obras Sanitarias de la Nación.

Kako preprosto zveni ta leksikonski opis 50 let življenja! Toda, koliko duševnega bogastva, koliko izkušenj, koliko zgledne načelnosti, koliko skromne marljivosti v ozadju, kjer ni lavorik, ampak vedno največ dela ter žrtev, daje resnično vsebino teh 50 let življenja! Vse to pa je našlo svoj resnični odraz v oznaki, ki je mogoče najbolj značilna za Dušana Dimnika: Premočrtna plemenitost — viteška zvestoba! V tem je Dušan Dimnik izrazit predstavnik dobe, ki je od vsakogar in na vsakem mestu terjala celega človeka.

Še prej kot v šolo, ga je oče v Mariboru, v mestu neprestanih narodnih trenj, vpisal v sokolsko deco. Tu najbrž leži temelj njegove premočrtnosti, zakaj resničnim, čistim idealom sokolstva je ostal zvest ne samo v dobi, ko je bilo privilegirano, temveč mogoče še bolj potem, ko ga je doba prevrednotenja vrednot postavila na ognjeno preizkušnjo, pa vse do današnjih dni, ko si ne moremo zamisliti „Sokolskega glasa“ v svobodnem svetu brez našega Dušana in kjer brez njega vzgledno reprezentivnega „Sokolskega zbornika“ ob stoletnici jugoslovanskega Sokola najbrž sploh ne bi bilo. Vsaj ne v obliki, ki je iz zbornika naredila dragoceno zgodovinsko gradivo minulih sto let.

V tej premočrtnosti leži tudi idejni vzrok, da je že kot mladostni srednješolec našel pot v Ljotičevo jugoslovansko gibanje „Zbor“ in se s tem že takrat postavil v vrsto nepopustljivih, načelnih protikomunističnih borcev. Tako ga zmeda pojmov rdeče revolucije prav za časa sovražne okupacije ni doletela nepripravljenega.

Ker je njegov protikomunizem pomenil predvsem praktično dolo na socialnem polju, ga najdemo takoj na težaškem poslu begunske pisarne, ki jo je v okviru Rdečega križa vodila soproga takratnega ljubljanskega župana ga. Vera dr. Adlešičeva. Sredi tega težačenja pa so ga sneli Italijani in ga odvedli v internacijo v Gonars in Monigo. Dolgi meseci za žico so njegovo protikomunistično načelnost samo še podkrepili.

Ko je gen. Leon Rupnik omogočil ustanovitev našega dičnega slovenskega domobranstva, je bil Dušan Dimnik med prvimi, ki so se mu dali na razpolago za njegove vzvišene, odrešujoče ideale. Tako ga srečamo zopet med organizatorji prve domobranske božičnice za ranjence ter žrtve komunizma in vojne. Prav ta božičnica je bila osnova, na podlagi katere je prezident Rupnik s pritegnitvijo škofijske dobrodelne pisarne priklical v življenje široko zasnovano socialno pomoč, ki se je pod predsedstvom pisatelja, poznejšega mučenca Narteja Velikonje neizbrisno zapisala v hvaležen spomin desetisočev žrtev najtežje dobe naše zgodovine.

Takrat je naš Dušan Dimnik že stal v 11. četi slovenskega domobranstva na predstraži svobodoljubnega človeštva. Ob koncu aprila 1945 pa je odšel s polkom majorja Marisava Petrovića v sklopu srbskega dovoljskega zbora na Primorsko in od tod ob koncu vojne v Eboli.

Kot protikomunističnega begunca ga srečamo v taboriščih Servigliano in Senigallia, kjer se ga bo marsikdo spomnil kot voditelja taboriščnega „kuluka“.

Odhod v Argentino temu neumornemu protikomunističnemu borcu in delavcu še zdavnaj ni pomenil delopusta. V novi domovini je takoj navezal stike s Sokolom staronaseljencev in veliko pripomogel k njegovemu ponovnemu poživljenju. In ko je bilo ustanovljeno **Društvo Slovenskih Protikomunističnih Borcev**, je Dušan Dimnik med njegovimi prvimi, najbolj delavnimi člani in pozneje tudi odborniki ne samo društva, ampak tudi konzorcija revije. Kot po navadi, je tudi zopet prevzel najbolj težko in nehvaležno delo v ozadju kot tehnični urednik in korektor revije. Če je danes naš **“TABOR”** na prvem mestu najbolj priljubljenih, najbolj razširjenih in čitanih zdamskih publikacij, gotovo nosi levji delež za to naš slavljenc.

Ker za vse to in še premnogo drugih stvari, ki jih zaradi pomanjkanja prostora ne moremo omeniti, pretežna večina sploh ne ve, se mi zdi več kot primerno, da mu v njegov **“TABOR”** nekako podtaknemo vsaj te preskromne vrstice v dokaz naše hvaležnosti za vse tiho opravljeno delo, pa ob enem s prošnjo k Vsemogočnemu, da bi nam ga tudi po 50 letih ohranil še mnoga, mnoga leta v tako fantovsko zanosnem težačenju za Boga-Narod-Domovino.

Dušan, zdravo!

Dečkec

Florijan Slak

OB PRELOMU

Letos se spominjamo 25. obletnice preloma v slovenski zgodovini. Je to 25-letnica padca Turjaka in Gréaric; padca nesposobnosti slovenskega političnega vodstva; prelom, ki bi, ali bi moral biti, šola za bodoče politične voditelje, kako ne smejo delati.

8. september 1943! V vasi **Dobrava**, kjer sem se rodil, je bilo ta dan vaško „žegnanje“. Mir res še zdaleč ni bil blizu, vendar je že nekaj mesecev postalo življenje znosnejše. Od junija tega leta dalje niso v vasi več taborili partizani; le nočne rekvizicije (tako so imenovali javno ropanje ubogega kmeta) so bile še v teku. Celo obstreljevanje vasi po italijanskem topništvu iz Trebnjega, bombardiranje vasi z letalom in obstreljevanje po njivah iz Žužemberka (vas je bila točno izven 4.000 m nosilnosti italijanskih težkih minometalcev, topništva pa Italijani v Žužemberku niso imeli) je sicer ponehalo, ne pa popolnoma.

Vas Dobrava je bila vedno izredna tarča. Leži ob bivši banovinski cesti Trebnje, Dobrnič, Žužemberk. Spadala je pod občino Dobrnič, katera je pred svetovno vojno obsegala tudi poznejši občini: Sela, Šumberk in

Ajdovec. Vas sama leži na vzpetini; okrog nje so njive, nato senožeti, potem gozdovi. Vojaško je bil menda to odličen položaj, saj so se v tej vasi ustavljale vse vojaške formacije v svojih „ofenzivah“. Politično je bila vas izrazito protikomunistična. Ob vsakem pristanku vojaških formacij pa je bilo njihovo poveljstvo v naši hiši in sem tako imel priliko opazovati vojaško „buržuazijo“ vseh barv.

Ob premestitvi Vaške straže (MVAC) iz Trebnjega v Dobrnič (16. junija 1943, tedaj še pod poveljstvom Friča Oskarja, ki ga Saje v Belogardizmu popolnoma zamolči, ker je bil O. F.-ar ali celo komunist), so se morali partizani omejiti samo na prehod tega ozemlja, koder je šla zelo važna partizanska pot: Frata—Kočevski gozdovi, odnosno Ojstri vrh—Medvedjek, ali Primskovo, Hmeljnik, Ojstri vrh, Frata, Stare žage, Kočevski rog. Od Mokrega polja do Žužemberka je bil prehod preko Krke popolnoma svoboden.

Postojanke VS na Sela šumberku, Dobrniču in Žužemberku so bile partizanom najhujši trn v peti. Vendar so pravočasno uničili VS v Ajdovcu (12. decembra 1942), ki je bila premagana, njeni borci pa zajeti in postreljeni za Brezovo reberjo. To je bil prvi množični partizanski pokolj na tem področju. Mislim, da se prav spominjam, da je tam tedaj bilo pobitih 45 kmetov in njihovih sinov. Prav živo pa se spominjam te noči, ko smo v strahu poslušali, kaj se godi v Ajdovcu, ko je proti jutru ogenj razsvetlil temo in so samo eksplozije ročnih bomb pričale, da se je zgodilo nekaj groznega. Ko je bilo že popolnoma svetlo, sta mimo naše hiše pritekla dva fanta — obupana in preplašena. Spraševala sta, če je kaj partizanov. Povedala sta, da sta se iz gorečega zvonika po vrvi spustila navzdol. Roki obeh sta bile ena sama rana. Bežala sta proti Žužemberku.

Voditelja, oziroma organizatorja te VS so imeli partizani v rokah. Niso pa vedeli, da jo je on organiziral, ker se ni pridružil VS, ampak je ostal samo — tako kot prej — važen vaški politik, ki je svoje ljudi poslal — za sebe in svojo stranko po kostanj v žerjavico. Če sem prav informiran, se je sedaj sam postavil v vrste tistih gospodov, ki pravijo, da je gen. Rupnik kriv... menda tudi njegovega dela in usode 42 njegovih vojakov, katere je on organiziral...

Popolnoma upravičeno pa pričakujejo — ne samo tisti in drugi pobiti Ajdovčani, temveč vsi Slovenci — da bi takšni naši politiki v tujini končno že enkrat na večer svojega življenja izmolili svoj javen konfiteor, pa bi jim narod morda dal celo — odvezo!

Tega dne (8. septembra 1943) je bilo vse mirno. Prebivalstvo ni niti malo slutilo, da je to bil dan laške kapitulacije. Šele drugi dan se je razvedelo. Dolge kolone oboroženega italijanskega vojaštva so odhajale v smeri proti Žužemberku. V nasprotno smer so šli posamezni oboroženi partizani, katere so Italijani pozdravljali po komunistično z dvignjeno pestjo, obenem pa so se drli: „Avanti popolo...“

VS iz Dobrniča je odšla v Žužemberk po gozdu hriba Lisec (565 m). Kar se je izvedelo, je bilo samo to, da je del s poveljnikom odšel naprej v neznanu, drugi del pa je šel z namestnikom poveljnika domov. Organizacija VS je bila brez repa in glave, njeni „očetje“ pa so se poskrili v Ljubljano.

Še danes si nisem popolnoma na jasnem, kakšna je bila razlika med VS in Legijo smrti? Razumeti ne morem, zlasti ob dejstvu, da je Legija smrti v Semiču (Bela Krajina), v kateri so bili tudi moji rojaki, dobila pri padlih komunističnih kurirjih iz glavnega štaba Slovenije na velikonočno nedeljo leta 1943 v Kočevskih Črmošnjicah dokumente glavnega komunističnega štaba, v katerih je bilo zapisano, da poveljnik Vaške straže v Trebnjem Frič Oskar daje partizanom hrano in municijo; nazadnje bo njim prodal še fante! (Frič Oskar je bil begunec iz Štajerske. Kdo ga je postavil za poveljnika, mi ni znano. VS je štela 96 mož, večina iz Dobrniča, zato je bila tudi tja premeščena.)

To je kurat Mavec pri Legiji smrti v Semiču povedal svojemu slugi (ki je bil Dobrničan), s katerim sta bila dobra prijatelja in mu obenem odsvetoval, da bi šel na domačo postojanko pod poveljstvom Friča Oskarja!

Kako je to mogoče, da je bil Oskar še poveljnik VS v Dobrniču in bil aretiran šele v drugi polovici junija, samo nekaj dni pred partizanskim napadom na Dobrnič, tako da zadnjega načrta — prodajo vaških stražarjev — ni mogel več izvesti?

So bili interesi vodstva VS in Legije smrti različni?

Po 8. septembru 1943 smo torej bili „osvobojeni“. Svoboda brez sonca! Svoboda brez pravice! Svoboda brez prava za tiste, ki v džungli tavajo brez orožja med zvermi! Svoboda, tako do skrajnosti izrabljena beseda!

Strmeli smo, kajti v odborih komunistične OF so se pojavljali ljudje, ki so nas vzgajali v protikomunizmu. Nekdanji fanatični desničarji so si kot levičarji na kape našili rdeče zvezde in tulili internacionalo. Tam iz daljave se je slišalo grmenje topov. Vedeli smo za Turjaški grad, ne pa za njegovo posadko. Grčarice so nam bile nepoznane. O Zameškem nismo imeli pojma...

Živeli smo v džungli! V njej ne išči zaveznikov, saj imajo vse stene ušesa, nobena vrata ključa! Če hočeš živeti, molči! Kdor ni bil že prej dovolj previden in je pri obsojanju O. F. in komunizma kaj zinił, je bila njegova usoda zapečatená. Če je kdo odkril grob in iz radovednosti pogledal, kdo je v njem, je mrtev imel vsaj toliko sreče, da so svojci vedeli, kje je končal.

Rdeči oblastniki so se vozili na zapravljenih kot cirkuški pajaci, da narod spozna svoje „osvoboditelje“. Zato bi v tem času (od 3. septembra do konca oktobra 1943) zadostovalo samo nekaj desetih dobro organiziranih in sposobnih protikomunistov, pa bi bili komunisti ob svoje vodstvo.

Pred prihodom nemške ofenzive (konec oktobra — začetek novembra 1943), se je partizanstvo umaknilo na Hrvaško. Mobilizirani raji so porabljali orožje; mase prisilno mobiliziranih so dezertirale. Ako so jih ujeli

partizani, so jih postrelili; ako so jih dobili Nemci, so naredili isto. Za nas ni bilo prostora na zemlji.

V prvih novembrskih dneh leta 1943 smo izvedeli novico: „General Rupnik je ustanovil Slovensko domobranstvo iz ostankov strankarskih in skupinskih vojsk; njegov sin Vuk pa je pri Zameškem premagal partizane in postavil temelje zanj.“

V Trebnje in Žužemberk so prišli domobranci. V množicah smo se jim pridruževali.

V noči od 10. na 11. novembra 1943 se je potegnila četa domobrancev iz Trebnjega skozi Dobrnič, Dobravo v Žužemberk, od tam pa obe četi preko Soteske v Mokro polje, kjer smo bili napadeni. Ob domobranskem jurišu preko mostu na Krki je padel en domobranec, ki nam je v tistem trenutku postal simbol. Padel je, ker je branil nas civiliste, bodoče domobrance! Po prihodu pomoči iz Novega mesta smo končno pred nočjo 11. novembra prišli v Novo mesto; za nami pa se je zaprl partizanski obkolitveni obroč.

Kdorkoli je kdaj nosil orožje, je prijel zanj in šel na položaj. Nihče ni vprašal, kaj bo jedel, ne kaj bo oblekel; še manj, če je pravno in etično upravičeno braniti svoje življenje. Nismo vprašali, če bodo gospodje v Londonu dali privoljenje ali ne, da se branimo — ali pa se moramo dati pobiti kot psi.

Mladoletni (izpod 18. leta) smo bili nastanjeni v poslopju stare gimnazije in razdeljeni v tri skupine: Trebanjska, Žužemberška in Novomeška.

Trebanjska skupina je v naši sobi štela 70 fantov in izmed vseh se spominjam samo Milana Zajca, da še živi.

Nam vsem je bilo dano na razpolago: ali k domobrancem, ali pa ostanemo v civilu pod zaščito. Nikogar se ne spominjam, da bi ostal pod zaščito. Vsi smo bili prostovoljci! Sam sem imel štiri brate pod orožjem in bi lahko ostal pod zaščito domobrancev, kot jih je ostalo mnogo polnoletnih, ki danes doma ali v tujini pljujejo na grobove svojih zaščitnikov. Po moji moralni ničesar na svetu bolj podlega kot to!

V obkoljenem Novem mestu smo zategovali pas in podnevi kopali bunkerje za domobrance na položaju. Po razbitju partizanskega obroča so nas odpeljali v Krško in od tam v Ljubljano na vežbanje in potem na teren.

KO ŽIVIMO V LETU SREBRNEGA JUBILEJA SLOVENSKEGA
POTIKOMUNISTIČNEGA PLEBISCITA, NE POZABIMO NIKDAR IN
NIKJER, DA SMO SEME TISTEGA IZKRVAVELEGA RODU, KI JE O
PRAVEM ČASU IN NA PRAVEM MESTU VSEMU SVOBODOLJUB-
NEMU ČLOVEŠTVU ZAKLICAL, DA SE JE RDEČI MEDNARODNI ZA-
ROTI TREBA UPRETI POD VSAKRŠNIMI OKOLNOSTMI IN ZA VSAKO
CENO! — NE POČIVAJTE, TERMITI SVOBODE!

Bolnišnice v „socialistični“ deželi: Iz bolnišnice v Sarajevu je pred nedavnim zbežal bolnik, ki je zbolel za gobavostjo. Prišel je v domač kraj v strah vseh ljudi. Milica in zdravniki so ga lepo prosili, da se vrne v bolnico, pa se ni odzval. Ko so ga končno aretirali je izjavil: „Iz bolnišnice sem zbežal zaradi nemogočega stanja v tej socialistični ustanovi.“ Dodal je še: „Tri dni sem bil v nekem prostoru, ki sploh ni podoben bolniški sobi. Dva pacienti sta mi povedala, da ležita v bolnišnici že pet let, pa ju ni v tem času nihče niti pogledal, nato pa sta mi predlagala, naj zbežim, dokler imam še civilno obleko...“

Zagrebski „Glas koncila“ o češki cerkvi. Iz poročil tega lista zveni, da je katoliška cerkev na Češkem v nevarnem in odločilnem razvoju. Na Češkem in Madžarskem je stanje Cerkev, kot pravi list, bilo drugačno kot v Jugoslaviji. Tam je bila cerkev pod strogo vladno kontrolo in tudi zatirana. Nasvet pisca v listu je, naj cerkev skuša obnoviti čim boljše odnose z vsemi tistimi, ki ji nasprotujejo, z vlado in tudi z onimi, ki živijo s s cerkvijo. Članek med drugim zaključuje tele misli: „Naš ideal je svobodna cerkev v svobodni državi, neodvisna cerkev v neodvisni državi, cerkev ki se ne vmešava v državne zadeve, ker le na ta način more pričakovati z upravičenostjo, da se država ne bo vmešavala v izključno cerkvene zadeve...“

Mladino hočejo: Liga komunistov Slovenije je na svojem 10. zasedanju razpravljala o problemih z mladino. Tone Kropušek, član izvršnega komiteja lige, je predložil konkretne predloge, kako rešiti probleme mlajše generacije; s prenosom dela in odgovornosti na te ljudi. Janez Kocjančič, predsednik centralnega komiteta jugoslovanske mladinske zveze, je poudaril, da mladina ne sodeluje pri samoupravljanju v podjetjih, čeprav mladina predstavlja eno tretjino delavne sile. Razlog je v kritiki komunistov in nerealistično gledanje na mladino.

Vietnamska vojna v korist vseh ljudi: Zunanji minister Marko Nikežič je v intervjuju z beograjsko „Medjunarodno Politiko“ med drugim izjavil: Naše mnenje je, da morajo ZD prenehati z agresivno politiko napram vietnamski demokratični republiki, ki je suverena država. ZD se dalje ne bi smele vmešavati v južno vietnamske zadeve. Južno Vietnamci morajo sami, brez intervencije zunanjih sil, odločiti svojo usodo"... Nikežič je še dalje dejal: „Vietnam lahko postane silno važno ločnica. Če se bodo morale ZD umakniti iz Vietnama, kar je nujno, bo to vzpodbudilo druge države, da se uprejo pritiskom kakršnekoli vrste. Gledano iz tega stališča je vietnamska borba, boj vseh ljudi...“

Pod čigavo kontrolo je poljska armada? Specialisti in mednarodni izvedenci so mišljenja, da je z odstavitvijo maršala Spychalskija Moskva dobila direkten vpliv na poljsko armado. Novi komandant poljske vojske in obrambni minister, general Jaruzelski je produkt sovjetskih vojaških šol. Vsa važnejša mesta, razen ene izjeme, so zasedli oficirji, ki ali simpatizirajo z Rusi ali pa so Rusi po rodu. Mornarica in raketni oddelki pa so že od začetka pod sovjetsko kontrolo...

Agentov se boje: V beograjskem časopisu "Fronta" je v zadnjem času izšlo več člankov, ki opisujejo primere špijonažne aktivnosti v Jugoslaviji in posebno še v Makedoniji. Primeri so tako jalovi, da noben pameten človek ne more dati nanje počene pare. Toda bau-bau je tu in na podlagi tega članka bi človek razbral, da smatrajo skoro vsakega turista za možnega agenta CIA-ja. Zlasti sumljivi so jim turisti, ki potujejo po deželi s svojimi avtomobili in fotografirajo pokrajino, oziroma kot člankar navaja "vojaške objekte".

Problem rečne plovbe: Federalna ekonomska zbornica v Beogradu naznanja veliko izgubo pri rečni plovbi, ker države, ki uporabljajo to pot, ne marajo jugoslovanskih ladij, pač pa se raje poslužujejo svojih.

Problemi članstva v Ligi Komunistov: Eksekutivni komitet lige komunistov Hrvatske je izjavil, da je prirastek novega članstva slab in da se število stalno manjša. Medtem ko mladina vstopa v ligo, je prirastek drugih starostnih grup neuravnovešen. Vsekakor je stanje nezadovoljivo, tako izjavlja komite. Komite je dalje razpravljal, kako odstraniti negativne elemente, ki so v breme ne samo ligi, pač pa tudi tistemu članstvu, ki podpira program lige z aktivnimi posegi. Eksekutivni komitet smatra, da je drastična reforma potrebna in da je treba podvzeti konkretne korake za nadaljnji razvoj programov komunistov.

Ekonomske zveze z Italijo: Mednarodna komisija slovenske narodne skupščine poroča zelo ugodno o razvoju politično ekonomskih odnosov med Jugoslavijo in Italijo. Republiška komisija poroča o ugodnem medsebojnem sodelovanju med vlado Slovenije in italijansko provinco — Julijske Benečije.

Direktorjev ne manjka: Tovarna ohišstva "Rade Marković" v Titogradu zaposluje 438 delavcev. Med njimi je 149 kvalificiranih, 6 pa z višjo izobrazbo. Za te delavce ima tovarna kar 6 direktorjev in silno veliko sekijskih šefov. Mnogi od teh že dolgo nimajo s produkcijo nobene zveze. Seveda so vsi ti vodilni člani komunistične partije. Situacija je postala tako kočljiva, da je v zadnjem času prišlo do odprtega nasprotovanja med produkcijskimi delavci in administracijo.

Neutralsci hočejo ostati? Veljko Mičunović, član jugoslovanske zunanje politične zbornice je pred nedavnim kategorično zavrgel trditve, da se Jugoslavija odmika od svojega zunanje-političnega koncepta — nevtralnosti. Mičunović je izjavil, da se take vesti širijo po svetu, vendar nimajo nobene podlage.

Dovtipi iz rdečega raja

Tito in Kardelj se peljeta mimo Brezij na Bled. Kardelj vpraša Tita: „Kaj bi naredili, da ljudstvo ne bi več letalo v to cerkev?“ Tito: „Svojo sliko obesi notri, pa ne bo nihče več stopil vanjo.“

— — — — —
Kmetijska zadruga je razpisala službo inženirja-direktorja. Pogoj: Imeti mora 105 cm. — Zakaj?... Da se bo videl iz plevla.

— — — — —
ZAFŽ — kaj pomeni ta kratica (Zveza Antifašističnih žen — po komunistični razlagi.) Po ljudski pa pomeni: Zveza absolutno ferderbanih žensk.

— — — — —
Zakaj so sinovi mnogih komunističnih funkcionarjev puklasti? Odgovor: Ker jih očetje nosijo v nahrbtnikih v cerkev.

— — — — —
Čeprav je Tito napadel osebni kult, je izdal različne znamke s svojo sliko, kakor kak cesar. Zanimalo ga je, kako so ljudje sprejeli te znamke. Šel je na pošto in vprašal. Odgovorili so mu, da ljudem niso posebno všeč, ker se dobro ne prilepijo na pismo. Tito je prosil za ono znamko, pljunil na lepilo ter pritisnil znamko na papir. „Saj se dobro prime!“ — „Tako že; ampak vi ste prvi, ki ste pljunili na to stran, vsi drugi pljuvajo na drugo.“

— — — — —
Z ozirom na dejstvo, da je pisatelj Adamič s pomočjo Rooseveltove žene Eleonore spravil Jugoslavijo pod komuniste, krožijo sledeči verzji:

Adam, naš oče, z Evo nesrečno
raj nam je pravi napravil za večno.
Adamič, brat naš, s Elico novo
v raj nas je spravil — rdeč za pokoro.

— — — — —
Komunisti so imeli seje vsakokrat na drugem kraju. Sklenili so, da poiščejo stalno sobo. Rekli so tajniku: „Ti, ki hodiš pet na cerkveni kor, prosi župnika za sobo.“ Tajnik je šel govorit z župnikom, ki je imel pomisleke. Zato mu je tajnik zagrozil: „Če ne daste sobe, ne pridem več pet.“ Župnik pa njemu: „Če ti ne prideš več pet, pa vam jaz ne bom več pisal sejnega zapisnika.“

Spominska svečanost, na Orlovem Vrhu, Slovenska pristava, pri Clevelandu, Ohio. — Clevelandski odsek ZDSPB TABOR je priredil na večer 8. junija in naslednji dan 9. junija spominski spored, v katerem se je svobodni slovenski narod vsaj delno skušal oddolžiti vsem žrtvam in naporom onih, ki so toliko, ali vse darovali za lepšo bodočnost našega naroda in domovine. To je bil spomin na okupacijska leta in istočasno na nepo-
trebno revolucijo, ki je narodu zadala še večje žrtve.

Vsi verski obredi, kakor tudi sv. maša 9. junija, so bili opravljeni ob prisostvovanju kar lepega števila ljudi. Predvsem se moramo zahvaliti za vso požrtovalnost č. g. Gabru, ki je vse te obrede vodil. V svojem govoru je poudaril, da se moramo našim mučencem priporočati v naših vsakdanjih težavah in da jih ne smemo nikdar pozabiti. G. Marjan Jakopič je v svojem spominskem govoru omenil, da odpuščanje je na mestu, vendar žrtev ne smemo pozabiti. Spomin na Slovenske domobrance, Vaške strazarje in druge protikomunistične in okupatorske žrtve ne sme izumreti, ampak njih spomin mora ostati spoštovan v zgodovini. Pomemben dogodek teh dveh dni je bilo kurjenje kresa, ki ima v slovenski zgodovini vedno narodnostni-obrambni pomen. Ob njem pa je odmevala slovenska pesem. Naj omenim tudi sprevod kakih 90 avtomobilov, ki je prispel na Pristavo v nedeljo zjutraj iz Clevelanda. Napisi, ki so bili na nekaterih avtomobilih, so jasno pričali ameriški javnosti del slovenske zgodovine, ki je danes postal del svetovnih dogajanj. Ameriški narod sam, in ves svobodni svet, je nekako začuden in zmeden nad marsikaterimi dogodki. In zdi se, da zaenkrat še nima nobenega pozitivnega odgovora. Lahko rečem, da je bil slovenski narod v dobi svoje preizkušnje zrel in je pozitivno vedel, kaj mu je storiti, da bi si ohranil svojo narodno bitnost. Ta svečanost, kakor tudi vsaka podobna, ima prav gotovo tudi velik poudarek na gojenju upanja v boljšo, svobodnejšo Slovenijo. Le tako bodo vse žrtve, katerih se spominjamo, najbolj ohranjene v zgodovini slovenskega naroda.

Zahvala za uspeh prireditve je namenjena vsem, ki so se potrudili do lepe udeležbe, posebno pa še onim, ki so pomagali kakorkoli. Orlov Vrh, prvotna zamisel č. g. msgr. Škerbca, je vsako leto lepši, in v tem se tudi izraža vedno večja in trdnejša vera v lepšo slovensko bodočnost.

Rudolph F. Lukež, ml.

Toronto: Krajevna organizacija DSPB-TABOR imela dne 17. novembra 1968 svoj redni letni občni zbor. Občni zbor je bil posvečen 25. obletnici ustanovitve slovenskega domobranstva in za to priliko sta borca nagovorila France Grum in predsednik krajevnega odbora Stane Pleško.

Iz poročila odbornikov je jasno sledilo, da je dela dovolj, delavcev premalo. Od prireditev, ki jih je krajevna organizacija imela, sta najlepše uspela banket in pa družabni večer. Sklenjeno je bilo, da se bo s tem de-

lom nadaljevalo in da bo v bodočem letu organizacija skušala prirediti več članskih sestankov, na katerih bodo podana predavanja o aktualnih vprašanjih

Zelo živahna je bila debata o nalogah organizacije. Zelo zanimivo je to, da so se debate aktivno udeleževali vsi navzoči in udeležba je bila lepa. Prav vsi so izrazili voljo do dela in si postavili cilj, da bo organizacija borcev Tabor v Torontu resnično mogočna domobranska postojanka, ki bo delovala in žrtvovala za cilje in ideje naših pomorjenih soborcev.

Po poročilih odbornikov in živahnih debatah je zbor prešel na volitve novega odbora. Občni zbor je soglasno in ponovno izvolil sedanji odbor, funkcije pa si bodo odborniki razdelili na prvi seji. Predsednik Pleško je takoj nato prosil za predloge, po katerih naj bi organizacija v bodoči poslovni dobi delovala. Mnogo koristnih predlogov je bilo; najvažnejša pa sta bila dva: Vsakdo izmed navzočih bo skušal po svojih močeh delovati za dvig organizacije in pomagati pri delu za razpečavanje lista; Več skupnih prireditev in sestankov bo v bodoči poslovni dobi.

Občni zbor je bil zaključen in sledile so naše bojne koračnice, borci pa so še dolgo kramljali.

V odboru so stari znanci in neutrudljivi borci: **Stane Pleško, Lojze Babič, Marjan Novak, dr. France Pepelnjak, Rudi Resnik, Franc Torkar.** Odboru in vsemu članstvu želimo obilo uspehov v naši skupni borbi za Foga - Narod - Domovino.

Buenos Aires: Dne 30. novembra 1968 sta se v mestu Ramos Mejía poročila tajnik DSPB-TABOR v Argentini **g. Márjan Amon** in **gđ. Marija Tekavec.** Ženin je sin nepozabnega pokojnega ustanovitelja gorenjskega domobranstva **Milana Amona,** nevesta pa hči junaškega domobranskega poročnika **Avgusta Tekavca.** Zato je bila poročna slavnost, pri kateri se je zbralo nad 200 gostov, prava domobranska manifestacija v daljni Argentini. V prepričanju, da bo po tej zakonski povezavi veličastna domobranska ideja v tej družini živela iz roda v rod, želimo mlademu paru vse blagoslove božje na dolgi in srečni pot skozi uspehov polno življenje.

Buenos Aires: Po daljši bolezni je dne 7. januarja 1969 umrl častnik **Jože Valentin Majce,** katerega se bo TABOR spomnil v naslednji številki. Za danes pa žalujočim naše sožalje.

Windsor, Kanada. — Krajevno poverjenišтво je priredilo družabno zabavo dne 26. oktobra 1968. Prišli so gostovat godci "Veseli Slovenci" iz Hamiltona. To so štajerski fantje in igrajo zelo lepo in domače. Med počitkom godbe so slovenska dekleta v narodnih nošah zaplesala več naštudiranih plesov, kar je razpoloženje lepo poživelo. Imeli smo tudi srečolov. Kuhinja nam je nudila precej izbranih dobrot. Zelo zanimiva je bila licitacija podarjene torte ge. Čampa iz Detroita. Licitacijo je vodil univ. prof. dr. Stane Bah s pomočjo podpreds. Ivana Palčiča in ge. Marice Žagar in je dosegla prodajno ceno 29,25 dolarja.

Med družabno zabavo nas je obiskal preds. Milan Zajc z g. Jožetom Sojerjem iz Clevelanda. Prišlo je zelo veliko gostov iz Hamiltona. Med njimi tudi g. podpreds. Ivan Palčič z gospo. Gostje so v lepem številu prišli tudi iz Detroita. Vsem se prav iz srca zahvalimo!

Žal pa moram omeniti, da je bil obisk zabave iz Windsorja zelo slab. Komaj 10%. Nekoliko res opravičuje sobotna sezona dela po tovarnah; drugo je pa propaganda, da je ta zabava imela le politične namene.

Družabna prireditve je potekala res v prijetnem razpoloženju. Mnogo znancev in prijateljev se je našlo po dolgih letih zdomstva. Navzoči so bili vsi vidno zadovoljni; in za slovo so donele po dvorani domobranske pesmi še dolgo, dolgo v noč...

Čisti dobiček je bil 105 dol. Od teh bi poslali 55 dol. v Argentino za dr. Rožmanov zavod za onemogle, 50 dolarjev pa Zvezi, da porabi, za kar je namen prireditve.

Lepo pozdravljam vse pri odboru: Bog - Narod - Domovina.

Ferdo Martinčič
Poverjenik

IZ PISEM

November 1968

Gospod R. B.

Kljub ostrini, s kakršno ste me obsodili v Taboru št. 10 1968 na strani 286 zaradi mojega članka v št. 5-6 pod naslovom „Jugoslavija — narodnosti — gospodarske razmere“, mi je Vaš prvi stavek zelo všeč. Vendar dovolite, da Vam ga izpopolnim.

Nekaj še veliko bolj odvratnega in nizkega v osebnosti človeka je neresnično, breztemeljno obsojanje neke druge osebe. V taki osebnosti ne tiči samo laž, temveč subjektivna moč, ki poizkuša rahljati resnico; navadno pa prej ali slej pokaže svojo gnilo podlago.

Naj vam še povem kakšne primitivne taktike so se poslužili za nagovarjanje vojakov, da se odpovedo narodnosti.

Dejali so: „Kaj boš Slovenec! Zamisli si, da boš kdaj šel v inozemstvo in te bo kdo vprašal, od kod si; in ti boš s prstom moral na karti pokazati na piko (površina Slovenije). Mar rajši rečeš: Jugoslovan sem; vse to je naše.“ (Pri tem je sledil velik zamah z roko v obliki meje Jugoslavije.)

Nič se ne razburjam, če ste me bralcem Tabora hoteli predstaviti kot „domovinskega dopisnika — lažnjivca“. S tem sem računal, predno sem začel sodelovati. Ne morem pa prebaviti resnice, da na tako primitiven način hočete novim bralcem Tabora, v domovini tega predstaviti za zvezek neresnice.

Odkod Vam podatek, da v Jugoslaviji Jugoslovani kot narodnost niso

priznani? To je bil morda slučaj pred 1961. letom. Pri ljudskem štetju 1961 pa se je kljub slabi propagandi našlo 317.125 interesentov za jugoslovansko narodnost; in od tega 2.784 Slovencev.

Morda še vedno menite: laž, izmišljene številke. Če je to slučaj, potem si nabavite „Atlas svijeta“ II. izdaja s 1. 5. 1963, izdan od „Jugoslovenskog leksikografskog zavoda“. Na strani 57 boste našli tabelo, v kateri eksistirajo tudi Jugoslovani kot narodnost; in od tod navedeni številki. V tem atlasu pa boste našli še veliko drugih tabel z zelo interesantnimi statističnimi podatki in Vam ga zelo toplo priporočam, če imate še v naprej namen, korigirati domovinskega dopisnika.

Domovinski dopisnik J. G.

Sydney, 31. oktobra 1968.

Spoštovani urednik „Tabora“!

Sem slovenski rojak, živeč v Avstraliji. Mnogi moji rojaki in prijatelji so mi že večkrat priporočili in pohvalili Vaš list „Tabor“, zato sem se odločil tudi sam postati redni naročnik Vaše revije. Prosim, da mi list takoj pošljete na spodaj navedeni naslov, po možnosti ves letošnji letnik, zraven pa priložite račun v avstralski valuti.

Želim postati tudi redni član Vaše protikomunistične organizacije. Sporočite mi, če je to mogoče. — Sem že več let v Avstraliji in v sebi čutim vedno večjo željo in potrebo, pa tudi dolžnost, postati borec za Vašo idejo in svobodo slovenskega naroda, kakor so bili že naši očetje in praočetje. Parola vseh nas emigrantov bi morala biti: „Svoboden Slovenec na svoji zemlji!“

Z vsem spoštovanjem Vas pozdravlja vdani rojak

Ivan Tratnik

Martínez, 16. decembra 1968.

Dragi Tone!

Prav lepa hvala. Nekaj sem bolan. Sam ne vem kaj je. Rad bi Te videl in vprašal za naš slovenski azil. Tako se ga že želim.

Za praznike božične voščim Tebi in Tvoji gospe soprogi obilo božjega blagoslova. Enako želim tudi vsem tovarišem borecem.

Bog z Vami Tvoj

Josip Valentin Majcé

Cleveland, december 1968

Že dolgo se pripravljam, da bi napisal nekaj vrstic za „Tabor“. Da tega še nisem do sedaj storil, je pri meni vzrok pomanjkanje časa; pa tudi bolj slabo se počutim od časa do časa. Sem že nekoliko v letih; pa tudi z rožicami mi ni bilo poslano v življenju.

Kar je izven verskih časopisov, mi je „Tabor“ najbolj všeč. Tu pišejo samo tisti pravi Slovenci, s katerimi smo za časa druge svetovne vojne

v naši lepi Sloveniji sodelovali ter se za časa komunistične revolucije skupno borili za naše katoliške ideale in za svobodo slovenskega naroda. Tisti, ki smo se v onih najtežjih časih združili kot ena sama družina, bomo za vedno tako ostali, dokler bomo živeli na tem svetu. So pa, žal, med našim narodom tudi ljudje, ki nočejo poznati naših pravih junaških boreciv za časa komunistične revolucije, katera je divjala po naši zemlji, čeprav so bili prav oni varuhi njihovega najdražjega življenja. Pri temmi večkrat pridejo na misel besede, ki jih je izrekel sam Jezus: „Oče, odpusti jim, ker ne vedo, kaj delajo!“

Božični prazniki so pred durmi. V tem času bom pokleknil pred jalslice in prosil božje Dete, naj nam prinese pravi mir, edinost in pravo medsebojno ljubezen našemu narodu. Spomnil se bom pri tem vseh naših pokojnih, zlasti pa onih, ki so se izkazali v najtežjih časih kot pravi junaki in Slovenci.

Za novo leto 1969 želim vsem veliko sreče in božjega blagoslova. Prav posebej pa naj to velja za one, ki sodelujejo pri društvu in reviji "Tabor". Bog daj, da bi ta list še dolgo, dolgo obstajal!

Bog - Narod - Domovina!

Jože Vrtačnik

NA UREDNIŠKI MIZI

G. Jože Vrtačnik, Cleveland. Iskreno zahvaljeni za tako tople vrstice. Ker povejo vse, kar so nam tudi mnogi drugi želeli ob minulih praznikih, smo ga dobesedno prinesli na drugem mestu. Ker zaradi prostora vseh drugih ne moremo objaviti, prosimo odpuščanja. Naša zahvala zaradi tega seveda ni nič, manjša. Naša iskrena povezava preko kontinentov nam je porok, da smo vredni pričevalci največje dobe naše zgodovine. Ne smemo pa tudi pozabiti, da smo obenem živa vest v nemogoče utopije zamaknjenem svetu! Ne mirujmo! To zahtevajo od nas Bog - Narod - Domovina!

Vsem! Ponovno prosimo naše drage sodelavce, da nam svoje prispevke pošljejo vsaj tri mesece pred onim, v katerem bi moral biti članek objavljen, kajti sicer se nam dogodi, kakor v tej številki, ko objavljamo vrsto člankov, ki so časovno v zamudi. Cenjeni bralci nam bodo pač tudi to oprostili. Hvala!

Darovali so:

Za zavetišče

Ga. Ema Blejec-Kesler, Ramos Mejía, namesto cvetja za pokojno Tatjano Hafner (v pesih) 1.000

Zajec Milan, Zda (v dol.) .. 20

Za tiskovni sklad

N. N., Lomas del Mirador .. 1.000
šušteršič Marjan, Hurlingham 400

(Vse v arg. pesih)

NASLOVNA SLIKA

Letos poteka 25 let, odkar je mali slovenski narod dal mogočen zgled vsemu svobodoljubnemu človeštvu, da se je komunistični kugi treba postaviti po robu pod vsakršnimi okolnostmi. Slovenski narod je kljub, oziroma prav zaradi sovražne okupacije, ki so po mednarodni rdeči zarotniki perfidno zlorabili za krvavo revolucijo, komunizem plebiscitarno obsodil na nešteti protikomunističnih taborih leta 1944. — Slika, ki je samo droben izrez mogočnega tabora dne 29. 6. 1944 v Ljubljani, je danes še živ simbol največje dobe naše zgodovine. Ob gen. Leonu Rupniku, ki je v temi zmedenih pojmov visoko dvignil žarko plamenico resnice, so se tesno zbrali vsi sloji trepečega slovenskega naroda. Poleg preprostega slovenskega fanta in dekleta v ponosni narodni nošnji stoji tesno ob generalu-rešitelju z narodom resnično povezani politik; mladi izobraženec, ki je odločno oblekel dično uniformo slovenskega domobranstva; visoki aktivni častnik jugoslovanske vojske, ki se je zavedal svoje dolžnosti; delavski voditelj, ki je vedel, da je komunizem največja socialna prevara; pa seveda predvsem slovenski duhovnik, čigar poslanstvo je bilo in bo ostalo nezdružljivo z brezbožnim komunizmom vse dotlej, dokler bo človeški rod priznaval večnost reda božjega v stvarstvu. — Ob tem zgodovinskem zgledu ne bomo nikdar in nikjer prenehali z delom in bojem za Boga - Narod - Domovino.

VSEBINA

Cristianismo y Comunismo	1
Kristusova cerkev stoji na skali (F. Gaber)	2
Slovenia and Viet Nam in a similar image (Rudolph F. Lukež)	4
25-letnica ustanovitve Slovenskega domobranstva (Ludvik Kolman)	9
Smisel 1. decembra	12
Junaki, slava Vam! (Dr. Srečko Baraga)	13
Mrtvi Junaki (Mirko Šušteršič)	20
Junakom Grčaric (Dimitrij Kralj)	21
Epilog k proslavi v Millwaukee (I. L.)	22
Štefan Alič bi bil rad heroj (Tone Koritnik)	26
Mladi rod — upanje naroda (E. O.)	27
Misli ob petdesetletnici Jugoslavije (R. F. R.)	30
NAŠI MOŽJE	32
Ob prelomu (Florijan Slak)	38

Correo Argentino Sucursal Villa Madero (B. A.)	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 1133 <hr style="border: 0.5px solid black;"/> FRANQUEO PAGADO Concesión N° 2615
--	---